

Dachapriester

Elisabeth Leisner over haar zalig verklaarde broer Karl.

4&5

Vrijwillige moed

Er zijn ook vreedzame Syriëgangers: een zuster reist vrijwillig af.

9

Heilig in Rome

Ooggetuigen van een unieke heiligverklaring op het Sint-Pietersplein.

12&13

Tim Guénard

Vanuit de totale verlatenheid vond schrijver Tim Guénard God.

15

Robert Regout

De jezuïet moest zijn standvastigheid met de dood in Dachau bekopen.

16&17

Foto: AP

Dodenherdenking en bevrijding

Mooie dagen, elk jaar weer: de Mariamaand opent met de nationale feestdagen van 4 en 5 mei. Het is in de eerste weken na Pasen, wanneer het buiten aangenamer wordt en ook de natuur zich in een nieuw kleed hult. Dezelfde bloemen waar de paus bij het Urbi et Orbi in Rome voor bedankt, trekken in de Keukenhof internationale belangstelling, zo-

als dit Aziatische meisje tussen de Hollandse tulpen laat zien. De Keukenhof verwacht 800.000 bezoekers die meer dan zeven miljoen bloemen zullen zien.

Dodenherdenking werkt altijd enigszins ontvullend in al die lenteprijs. Dit jaar is het extra schrijnend, doordat een islamitische groepering aangekondigd heeft op dezelfde

tijd een herdenking te willen houden in Hilversum van de slachtoffers van de Nakba: de confrontatie met de Palestijnen die volgde op de uitroeping van de staat Israël op 14 mei 1948. Er wordt druk uitgeoefend om die nogal ongepaste herdenking af te gelasten. De uitkomst daarvan was bij het drukken van deze krant nog niet bekend. (KN)

www.katholieknieuwsblad.nl

vrijdag 2 mei 2014

nieuws + opinie + inspiratie

Nederland: verspreiding postnl.nl + België: afgiftekantoor 2300 Turnhout + Losse nummers € 2,25

Lees de artikelen van Katholiek Nieuwsblad nu ook digitaal.

Op uw tablet, smartphone én desktop

Ga naar myjour.com/kn

Steun Katholiek Nieuwsblad!

Stort uw gift aan de Arnulfus Stichting

IBAN: NL 09 INGB 0652 7700 88 BIC: INGBNL2A

Verwarring door paustelefoontje

Berichtgeving over een pastoraal telefoongesprek van paus Franciscus met een Argentijnse vrouw heeft vorige week de nodige verwarring gesticht, aldus de Vaticaanse persdienst. De man van Jacqueline Lisboa had enthousiast op internet verkondigd dat zijn wettelijke echtgenote volgens de paus rustig te communie mocht gaan hoewel zijn eerste huwelijk niet kerkelijk was ontbonden. Dat bericht kwam op het moment dat het communieverbod voor hertrouwd gescheidenen een van de fel bediscussieerde items is van de komende synode over het gezin. De parochiepriester had Lisboa gezegd dat zij niet te communie kon gaan omdat zij al negentien jaar in een situatie van echtbreuk leeft. Dat had zij in een brief aan de paus voorgelegd die haar vorige week maandag opbelde. Dat de paus dat zo gezegd heeft wordt door velen ernstig betwijfeld, omdat hij daarmee een breuk zou maken met de leer en de traditie van de Kerk. Waarschijnlijk is dat hij haar erop gewezen heeft dat zij de sacramenten van biecht en communie kan ontvangen als het paar zich serieus voorneemt als broer en zus te leven. Daarover heeft de vrouw, die erg overvallen was door de enorme media-aandacht, niets gezegd. Achteraf betreurde zij dat het in de media is gekomen. Omdat het een persoonlijk pastoraal contact betreft, konden noch de Vaticaanse persdienst, noch de paus zelf er op ingaan. Opvallend was wel dat de paus enkele dagen later in een toespraak tot Afrikaanse bisschoppen de onontbindbaarheid van het huwelijk heeft onderstreept. Bisschoppen en priesters dienen een "consistent getuigenis" te geven van de christelijke moraal. Daarbij hoort ook de levenslange aard van het christelijk huwelijk, zei de paus. Deze waarheden dienen evenwel "met groot mededogen" te worden onderwezen. "Het christelijk huwelijk is een levenslang liefdesverbond tussen een man en een vrouw. Het brengt echte offers met zich mee die wegsturen van illusoire begrippen van seksuele vrijheid en de huwelijksrouw bevorderen", aldus paus Franciscus. (KN)

Erdogan kapittelt Duitse president

De Turkse premier Recep Tayyip Erdogan heeft dinsdag in scherpe bewoordingen uitgehaald naar de Duitse president Joachim Gauck. Die had een dag eerder gewaarschuwd voor gevaren voor de Turkse democratie. "Hij denkt zeker nog altijd dat hij pastor is", reageerde Erdogan in een dinsdag uitgezonden toespraak voor partijgenoten in Ankara. Gauck was ooit predikant. "Vanuit dit oogpunt", aldus Erdogan, "kijkt hij naar de dingen. Dat gaat niet. Dat zijn lelijke dingen." (KN/KNA)

Patriarch: 'Fascistische retoriek Poetin'

De orthodoxe patriarch Filaret van Kiev heeft in zijn paasboodschap de annexatie van de Krim door Rusland scherp veroordeeld. De Russische president Vladimir Poetin gebruikt, schrijft Filaret, begrippen als "Russische wereld" en "historisch Rusland", en beweert dat Russen en Oekraïeners één volk vormen. Daarmee kopieert hij exact de "ideologie en retoriek van fascistische regimes van de twintigste eeuw, in het bijzonder in Duitsland en Italië". Volgens de patriarch gaat Poetin met de annexatie in tegen drie christelijke geboden: "Gij zult niet stelen, gij zult niet vals tegen uw naaste getuigen en gij zult niet begeren wat uw naaste toebehoort." In zijn toespraak op 18 maart, waarin hij de annexatie als 'hereniging' prees, mengde Poetin volgens de patriarch leugens met waarheid. Deze halve waarheden zijn "nog erger dan een openlijke leugen – zoals door het eten gemengd gif gevaarlijker is dan openlijk aangeboden gif", aldus het hoofd van de in 1992 gestichte en van Moskou onafhankelijke Oekraïens-orthodoxe Kerk. (KN/KNA)

Udense pastoor is erekapelaan Lourdes

Foto: Ramon Mangold

Pastoor-deken Theo van Osch uit het Brabantse Uden is zondag in het Franse Mariabedevaartsoord Lourdes door de bisschop van Tarbes-Lourdes benoemd tot erekapelaan van het heiligdom. Dat meldt de Udense Sint-Petrusparochie op Facebook. Bisschop Hurkmans van Den Bosch had de pastoor voorgedragen voor het erekruis van Lourdes. Van Osch, die dit jaar 25 jaar priester is, ontving zijn roeping in Lourdes. Hij is hoofdaalmoezenier van de duizend pelgrims die deze week in Lourdes zijn met een bedevaart van bisdom Den Bosch. (KN)

De bak in voor weigering seksonderwijs

In Duitsland is een vrouw acht dagen in hechtenis genomen omdat een van haar zoons weigerde aan een les seksuele voorlichting deel te nemen. Zijn ouders wilden hem niet dwingen de les bij te wonen. Anna Wiens, moeder van twaalf kinderen, werd op 24 april gearresteerd, antwoordt advocaat Armin Eckermann op vragen van het evangelisch-luthers persbureau. Volgens Eckermann respecteren Wiens en haar man "het persoonlijkheidsrecht van hun zoon". De vader van de jongen werd om dezelfde reden als zijn vrouw eerder ook al in hechtenis genomen. (KN/KNA)

Paus grijpt in bij universiteitsstrijd

Paus Franciscus heeft ingegrepen in het zich voortslepende conflict rond de katholieke universiteit van Peru (PUCP). Hij heeft een commissie van kardinalen ingesteld die een oplossing moet vinden, meldde de PUCP maandag. De commissie staat onder leiding van kardinaal Peter Erdö. In juli 2012 verbood het Vaticaan de PUCP zich nog langer 'pauselijk' en 'katholiek' te noemen. Het was het voorlopige dieptepunt in de juridische strijd over de vraag wie het recht heeft de rector te benoemen, toezicht te houden op de inhoud van het onderwijs en het aanzienlijke onroerend goed te controleren: de aartsbisschop van Lima, tevens grootkanselier van de universiteit, of het universiteitsbestuur. (KN/KNA)

Kardinaal betreurt misbruik Niënhaus

De aartsbisschop van Utrecht, kardinaal Wim Eijk, heeft er met verdriet kennis van genomen dat vier misbruikklachten tegen de vroegere hulpbisschop Jan Niënhaus (1929-2000) gegrond zijn verklaard. Dat heeft het aartsbisdom in een persverklaring laten weten. "De klachtencommissie heeft geoordeeld dat het aannemelijk is dat mgr. Niënhaus zich in deze gevallen, die dateren uit de periode vóór hij hulpbisschop was, schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik", aldus de persverklaring. "Kardinaal Eijk heeft de adviezen van de Klachtencommissie tot gegrondverklaring van deze klachten overgenomen. Kardinaal Eijk is verdrietig dat dit misbruik heeft plaatsgevonden en hoopt dat de gegrondverklaring van de klachten kan helpen in het helingsproces van de slachtoffers." Het aartsbisdom heeft ervoor gekozen met de gegrondverklaring naar buiten te treden naar aanleiding van vragen van *de Volkskrant*. Eerder deze maand kreeg het bisdom Roermond forse kritiek omdat het niet bekend had gemaakt dat bisschop Gijsen (1932-2013) zich volgens de commissie schuldig had gemaakt aan misbruik. (KN)

Als het jongste SCP-rapport over godsdienstige veranderingen in Nederland iets aantoon, dan is dat het schijnbare failliet van de katholieke Kerk. Zeker, er wordt een zekere kentering in gelovigheid onder de jongere kerkleden geconstateerd, maar die doet zich vooral voor onder de gereformeerde kerkjeugd. Maar ook onder de jongere generatie katholieken is iets dergelijks zichtbaar, zij het in veel geringere mate.

Er is echter een heel groot verschil tussen de gereformeerden en de katholieken: waar de eerste groep vrij constant geloof en kerkgang door de tijdgeest heen heeft geloodst, hebben de katholieken die tijdgeest juist omhelsd. Is bij de eersten de geloofsinhoud tamelijk welomschreven, onder katholieken, óók kerkgaande, is die zwaar aangevochten en grotendeels losgelaten.

Wie de katholieke leer volledig omschrijft wordt in eigen kring nog altijd niet voor vol aangezien en gebrandmerkt als fundamentalist. Maar om een geloofsgemeenschap overeind te houden is meer nodig dan een 'gevoel dat blijft', zoals ook de vrijzinniger hervormden hebben ondervonden. Vrijblijvendheid leidt tot niets, constateerde godsdienstsocioloog Erik Sengers jaren geleden al.

Jongeren van nu moeten het vooral hebben van *events*, van ervaringen als *The Passion* of de Wereldjongerendagen. Maar ook van nachtelijke gebedswaken bij het uitgestelde Allerheiligste, waar je je eventueel met God kunt verzoenen in een biechtgesprek. Het is de religieuze ervaring, de ontmoeting, die nieuwsgierig en hongerig maakt, niet een leer, hoe doortimmerd die ook moge zijn. Maar dan moet er voor die momenten wel gelegenheid worden gecreëerd en ruimte voor jongeren om die zelf in te vullen.

Het SCP-rapport signaleert trouwens ook een wereldwijde de-secularisatie: waar het Westen, met name West-Europa, steeds meer van God los is, wordt de rest van de wereld er steeds geloviger op, of dat nou christelijk, islamitisch of wat dan ook is. Binnen de christelijke wereld verschuift het accent steeds meer naar het Zuiden, naar Latijns-Amerika, Afrika en Azië, waar met name in China het christendom zich razend snel aan het verspreiden schijnt te zijn. Bij de eerste kardinaalsverheffingen onder onze Zuid-Amerikaanse paus is die verschuiving ook al duidelijk geworden.

Bij de presentatie in 2006 van de bisschoppelijke brief over de missie maakte wijlen bisschop Tiny Muskens (1935-2013) korte metten met het zelfgenoegzame idee dat de rest van de wereld 'nog niet zo ver is'. Als wij dan. Nu steeds meer zusters en paters vanuit de Derde Wereld de besturen in onze vergrijsde moederhuizen komen versterken, sprak de bisschop, wordt duidelijk hoezeer *wij* het zijn die achter lopen.

Zonder goede intenties in twijfel te trekken, moeten we constateren dat we, kerkelijk gezien, al vijftig jaar maar wat aanrommelend omdat we allergisch menen te zijn voor dogma's en regeltjes. Maar '1968' is inmiddels wel bijna een halve eeuw geleden.

Met het seksueel misbruik als slotakkoord, wordt het tijd de trauma's van het verleden af te sluiten. Die hebben het geloven van jongeren nu wel lang genoeg belast. Als ze voor het 'hele pakket' willen gaan, geef ze de ruimte! (JP)

Karl Leisner, priester uit Dachau

De priesterwijding van Karl Leisner in het concentratiekamp Dachau blijft een van de mooiste staaltjes van katholiek en geestelijk verzet. Een gesprek met Karls jongste zus: “Steeds meer mensen zien in hem een krachtige voorspreker voor katholieke gezinnen, overal ter wereld.”

Henk Rijkers

“Vrijdag 4 mei 1945 (St. Monika). Hart van Jezusvrijdag in de Maria-maand. Heb groot vertrouwen, juist vanwege de absolute nood en slapheid. Ik bid met moeder Monica en mijn eigen moeder om een spoedige wending (Holocaustum: volledig offer betekent volledige overgave).” Zo begint de dagboekaantekening op 4 mei van Karl Leisner, met daarin het nu

frappante woord *Holocaust*, het Griekse woord voor brandoffer. De zondag tevoren heeft Karl vanaf zijn ziekbed mogen meemaken hoe de Amerikanen het kamp Dachau veroveren. Na een beschieting met zware artillerie en een schotenwisseling hijsen de nazi's de witte vlag. Om 17.30 uur noteert Karl: “De eerste Amerikaanse soldaten. Geweldige jubel in het kamp, vreugde-uitbarstingen tot aan de grens van het mogelijke. De Amerikaanse soldaten worden verdrongen. Polen bestormen het poortgebouw, vertrappen het portret van Hitler, verpletteren de SS-geweren. In tien minuten wapperen de vlaggen van de vrije naties. Heerlijk!”

‘Die verdomde nazi-tirannie’

Maar zelf ligt Karl te bed. Hij is vanuit ‘priesterblok’ 26 naar de ziekenafdeling gebracht. Hij trekt de deken over zich heen om zijn vreugde uit te huilen. “Eindelijk bevrijd van die verdomde nazi-tirannie. Op tien dagen na waren het vijfenhalf jaar achter de tralies.

Ik ben overgelukkig. Lang leve onze bevrijders!” Intussen is de dertigjarige priester ten dode gedoemd. Dankzij zijn goede priester vriend, jezuïet en ontsnapingskunstenaar Otto Pies, zonder wie Karl het kamp niet eens overleefd zou hebben, wordt hij op 4 mei overgebracht naar sanatorium Planegg bij München. Negen maanden eerder is Karl Leisner in Dachau gewijd: een unieke priesterwijding, midden in de verschrikkingen van een nazi-concentratiekamp. Dat gebeurde op 17 december 1944 door een krijgsgevangen Franse bisschop, mgr. Gabriel Piguet. Maar wel met de uitdrukkelijke toestemming van Karls eigen bisschop, dezelfde die hem in 1939 tot diaken had gewijd. En dat is niemand minder dan mgr. Clemens August von Galen, de bisschop van Westfalen, de ‘Leeuw van Münster’. De toestemming en de benodigde liturgische middelen zijn geritseld door onderwijzuster Mack, die als een engeltje het kamp in en uit vliegt. Wat een krachtige symboliek midden in de hel van Dachau.

Foto: KN - Henk Rijkers

Elisabeth Leisner bij het in Dachau gemaakte portret van haar oudere broer, de zalig verklaarde Karl. “Een kennis van ons grapte: als een Leisner niet op een afspraak verschijnt, is hij of ziek, of hij zit bij de Gestapo. Vooral Karl werd bespioneerd, vanwege zijn katholieke jeugdwerk.”

Karl Leisner (rechts) en pater Otto Pies s.j. in Dachau

Het jongste zusje

Karl was afkomstig uit een degelijk katholiek – politiek dus incorrect – gezin. Hoe wist dat stand te houden? Daar willen we wat meer over weten. Een half jaar geleden waren we in Ochtrup om met Herman Scheipers te spreken, eveneens priester te Dachau. Die mag dit jaar zijn 101e verjaardag vieren. Hij was ook uit zo'n gezin afkomstig en werd gered door zijn zus. Deze keer gaan we iets zuidelijker de grens over voor Elisabeth Haas-Leisner, het jongste zusje van Karl, dat nog steeds in Kleef woont. Zij was acht jaar jonger dan haar broer en hoopt binnenkort haar 91e verjaardag te vieren.

Witte sportschoenen

Elisabeth Leisner is een krasse oude dame. De afspraak is in een wip gemaakt. Als ik onderweg opbel dat ik me verreden heb, zegt ze goedmoedig: "Problemen maak ik nooit. Die komen vanzelf wel." Een vlot, maar piekfijn geklede dame op witte sportschoenen doet even later de deur open. Ze lacht, als ik haar complimenteer. "Ik heb mijn leven lang dagelijks *stramme Gymnastik* volgehouden", vertelt ze. Een lichte evenwichtsstoornis heeft haar onlangs doen ophouden. "Ik dacht: als ik val, ben ik nog verder van huis."

Even later zit ze te vertellen, omringd met fotoboeken die ze erbij heeft gepakt. Ze spreekt met innigheid over vroeger. Ze wijst op een foto: "Dit zijn mijn vader en moeder met de kinderen: twee broers, drie zusjes." Even is ze weer de *tüchtige* Duitse huismoeder. "Foei, kijk eens hoe klungelig Karl zijn stropdas heeft zitten. Hij haatte die dingen. Moet je zien, hier is de foto van zijn seminarieklas. Hij is de enige met een open boord!"

Gebed verhoord

Als ik vraag hoe zij door hun ouders in Kleef zijn opgevoed, kijkt ze me getroffen aan. "Met de grootste vrijheid en zonder dwang. Mijn ouder leefden het geloof voor. Dat hebben ze beter gedaan dan ikzelf." Mevrouw Leisner is moeder van negen kinderen, van wie er veel lauw zijn geworden: "Ik bid dagelijks tot Onze-Lieve-Heer: Heer, als u maar niemand verloren laat gaan. U heeft zoveel middelen en wegen om uw doel te bereiken, daar vertrouw ik op." Haar gebed is bij haar oudste zoon, wiens dood ze onlangs moest meemaken, verhoord. Hij werd zestig. Van de dokter kreeg hij te horen dat hij nog drie maanden te leven had: longkanker. "Hij rookte ook te veel", zegt ze, weer even streng. Hij gebruikte die tijd echter wel om zijn leven met God en de Kerk in orde te maken. Wat moeder betreft, is zijn levensverhaal goed afgelopen.

In alle staten

Maar als haar eigen geloofsopvoeding zo goed is geweest, waarom heeft ze die dan niet herhaald? "Dat had ik ook wel gewild", zegt ze melancholiek, "maar mijn man was er ook nog. Als vrouw had je in die tijd niet veel in te brengen." Haar man is al lang geleden overleden. "De opvoeding van mijn eigen ouders denk ik met de grootst mogelijke dankbaarheid", zegt

ze warm. "We waren beginselvast katholiek. De Gestapo hield ons dus nauwgezet in de gaten. Elk lid van de familie Leisner moest wel eens bij de Gestapo komen. Een kennis van ons grapte: als een Leisner niet op een afspraak verschijnt, is hij of ziek, of hij zit bij de Gestapo. Vooral Karl werd bespioneerd, vanwege zijn katholieke jeugdwerk. In 1937 had hij zijn jongeren geleerd 'Wij houden van Christus en willen voor Hem sterven!' Dat bracht de Gestapo in alle staten. Want die vond dat jongeren voor Hitler en de NSDAP moesten sterven! Het leidde tot een huiszoeking, waarbij Karls dagboeken in beslag werden genomen. Het bracht hem zo van streek dat hij op de fiets helemaal naar Kevelaar reed, om neer te knielen voor het Mariabeeld. 'Uw wil geschiede', bad hij tot haar Zoon."

Trompetgeschal

"De nazi's verboden zijn jeugdgroep excursies in Duitsland te maken. Daarom begon Karl die naar het buitenland te organiseren. Om te beginnen naar Nederland, waarmee we oude banden hebben. Mijn moeders beste vriendin was een Nederlandse. Later zijn ze ook nog in Brussel naar de Wereldtentoonstelling geweest. De eerste buitenlandse excursie ging echter naar Groesbeek, hier vlak over de grens." Elisabeth Leisner begint te lachen. "Die Groesbekers wisten niet wat ze zagen. Daar kwamen Duitse jongeren op kamp, marcherend met vaandels onder trompetgeschal. Dat moest wel de Hitlerjugend zijn! Maar toen die de volgende dag allemaal in de H. Mis zaten, viel het kwartje: dit kon toch niet van Hitler komen..."

'Jammer'

Het was een onvoorzichtige opmerking, die Karl in de problemen bracht. Op 8 november 1939 voert timmerman Johann Georg Elser, een wonderlijke christen-communist, in de Bürgerbräukeller in München zijn bomaanslag uit. De bom gaat net af na Hitlers vertrek. In Duitsland breekt een politiek-correct gejubel uit over de 'redding' van de Führer. "Jammer dat hij er niet bij was", zegt Karl daags daarop en met die opmerking, die aan de Gestapo wordt doorgebriefd, is zijn lot bezegeld. De diaken belandt uiteindelijk in het priesterblok van Dachau.

'Kinderkes'

Pas na de bevrijding kunnen Karls ouders hem opzoeken. Hun priesterzoon is dan stervende in het Beierse sanatorium. Zijn zusjes worden eerst niet toegelaten, maar op vrijdag 10 augustus wel. "Karl was zo blij", vertelt Elisabeth. Hij zei verrast: 'Je lijkt precies op mij!' Even later zei hij: 'Nu moeten jullie mij iets fijns vertellen, nog eens *Klever Platt* spreken en hartelijk lachen.' Dat verbaasde me, want thuis spraken we altijd Duits, nooit dialect. Tot slot zei hij ons: 'Kinderkes' (met dat Nederlandse woord sprak Leisner zijn jonge zusjes aan – hr), 'Kinderkes, ik moet lijden als de Heiland aan het kruis.'"

Op zondag 12 augustus sterft Karl Leisner om vijf uur 's ochtends, geestelijk bijgestaan door Otto Pies s.j. Zijn lichaam wordt later bijgezet in de Dom van Xanthen.

"Natuurlijk waren we bedroefd" zegt Elisabeth, "maar mijn ouders hebben het direct in geloof aanvaard. Na zijn overlijden heb ik de belangstelling voor Karl alleen maar zien toenemen. Binnenkort verschijnt zijn verzameld werk. 'Arm Europa, keer terug naar uw Heer Jezus Christus!', schreef hij kort voor zijn dood. In 1996 heeft paus Johannes Paulus II hem zalig gesproken. Zijn heiligverklaringsproces is ingeleid. Vandaag vinden steeds meer mensen, vooral jonge, in hem al een krachtige voorspreker. In het bijzonder voor katholieke gezinnen, overal ter wereld." +

Zie karl-leisner.nl (Nederlands) en karl-leisner.de (Duits).

Modern Times

De *late night shows*, de talkshows op de late avond, waren jarenlang belangrijke ankers van de tv-wereld. Qua opzet zijn ze niet veel veranderd in de laatste vijftig jaar: de openingsmonoloog, wat sketches en een of twee gasten. Echt populair werden ze met Johnny Carson. Hij was een

milde komiek, niet te beroerd voor zelfspot, soms wat ondeugend maar nooit kwetsend. De laatste twintig jaar waren Jay Leno en David Letterman de meest succesvolle presentatoren, maar er komt een einde aan dit tijdperk: Leno is inmiddels vervangen door Jimmy Fallon en Letterman wordt spoedig vervangen door Stephen Colbert. Deze laatste presenteert nu een satirisch programma waarin hij een lawaaiige conservatieve presentator van een tv-show speelt. In zijn rol als conservatieve *host* heeft hij herhaaldelijk gezegd dat feiten en argumenten er niet toe doen: wie het hardst roept, heeft gelijk. Hij steekt dus de draak met veel nieuwsprogramma's op de kabel-tv, maar spaart zijn progressieve gasten niet. Hij is erg populair en, niet toevallig, vooral bij progressieve mensen. Zo populair dat toen bekend werd gemaakt dat hij de plek van Letterman in zou nemen, van rechtse kant zo'n beetje werd gezegd dat dit de doodsteek was voor de cultuur van de nieuwe wereld.

Nou vermoed ik dat deze onheilsprofetie wat overdreven is. Colbert is een interessante figuur. Hij is een overtuigde, praktiserende, zondags-school-lesgevende katholiek. Zo had hij vorige week de oervervelende progressieve 'theoloog' Bart Ehrman als gast. Deze geleerde is eerder, zoals veel 'theologen', een historicus of socioloog die vooral bekend is van zijn werk gericht op het ontmaskeren van de waarheidsclaims van orthodoxe gelovigen. Jezus is niet God, de Bijbel is gebaseerd op allerlei valse citaten en dat soort dingen. Colbert wist hem heel bekwaam van repliek te dienen en veegde de vloer met hem aan. Tegen het einde van het gesprek verklaarde Ehrman dat hij nu een agnost is (voorheen was hij een evangelisch christen). Colbert vroeg hem of een agnost niet gewoon iemand is die niet mans genoeg is om atheïst te zijn (hij vroeg het wat directer met specifieke verwijzingen naar de mannelijke fysiologie). De professor had daar niet echt van terug.

Het curieuze is dat zowel Fallon als Colbert katholiek is. Of Fallon praktiserend is, weet ik niet, hoewel hij niets dan goeds te melden heeft over zijn katholieke opvoeding en zelfs over de traditionele Mis. Het geloof is echter nooit een onderdeel geweest van zijn werk. Ik vermoed dat Colbert en ik niet altijd op dezelfde lijn zitten wat een aantal sociale en morele zaken betreft, maar hij is heel gevat en ad rem. Zelfs als hij geen typetje meer speelt in zijn nieuwe show, vermoed ik dat hij zijn geloof niet onder stoelen of banken zal steken. En dat is toch aardig om zo nu en dan eens te zien.

Kees Heesters, Baltimore

VARA-grapjes, een symptoom van degeneratie

"Toen ik de eerste communie deed, sloeg bij mij de vonk over. Je kunt het een roeping noemen."

Kardinaal Eijk
in Geloven in Nederland

"Van de week is er voor het eerst iemand voor mij opgestaan in de bus. Een kantelmoment, inderdaad."

Rob Hoogland
in De Telegraaf

"We zijn hele bange mensen geworden die sterk vasthouden aan gezondheid, jeugd enzovoort."

Carlo Leget in VolZin

"Als je rijk bent, gaan veel mensen er bij voorbaat vanuit dat je ook hebzuchtig bent."

Lee Towers
in Vrij Nederland

"Hij is minder politiek correct dan we zouden willen."

Ton Hoenselaars
over William Shakespeare,
in Nederlands Dagblad

"Een opstapeling van kleine uitvindingen leidt tot toename van de welvaart – mits de overheid zijn handen thuishoudt."

Hans Jansen
op GeenStijl.nl

De Raad voor de Journalistiek wil een kwetsend filmpje over de paus in een VARA-programma niet toetsen. Wat nu, vraagt **Raymond Meijer** zich af.

Het VARA-programma *De Wereld Draait Door* toonde eind vorig jaar een filmpje dat bijzonder kwetsend was voor christenen. Over deze beelden, waarin werd gesuggereerd dat paus Franciscus braakt over de relikwieën van St.-Petrus, werd in KN van 6 december 2013 verslag gedaan.

Kwaliteit

Na de reactie van de VARA dat hier sprake was van een 'grapje', rees de vraag of deze journalistieke uiting aan criteria voor journalistieke kwaliteit voldoet. Die bestaan, en wel bij de Raad voor de Journalistiek. Een ervan is 'journalistieke zorgvuldigheid'. Zorgvuldige journalistiek is volgens de Raad waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig (evenwichtig en bereid tot wederhoor) en fair, controleerbaar en integer.

Bovendien wordt in de statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek het volgende vermeld: "De (...) Raad heeft tot taak om in de bij hem aanhangig gemaakte zaken betreffende journalistieke gedragingen te beoordelen of de grenzen zijn overschreden van hetgeen, gelet op de eisen van journalistieke verantwoordelijk-

heid, maatschappelijk aanvaardbaar is (...)."

Helaas

Genoeg aanknopingspunten om het VARA-product door de Raad voor de Journalistiek te laten toetsen aan zijn eigen criteria, in de verwachting dat de VARA-grapjes door de Raad als overschrijding van de grenzen van het toelaatbare zouden worden beoordeeld. Zonder twijfel leek dit een succesvolle route.

Helaas niets van dat. De Raad besloot, ook in hoger beroep, de klacht niet in behandeling te nemen. De klacht heeft volgens de Raad een 'algemeen karakter' en ik ben niet *direct* betrokken bij de VARA-uiting en daardoor niet *persoonlijk* in mijn belang geraakt. Aan een inhoudelijk oordeel over de vraag of grenzen zijn overschreden, was de Raad niet toegekomen.

Reikwijdte ingeperkt

Met de eis van 'rechtstreeks belang' probeert de Raad te vermijden dat zij zich over alle klachten zou moeten buigen van mensen die zich door uitlatingen in de media in hun levensbeschouwelijke, politieke of maatschappelijke gevoelens gekwetst voelen. Begrijpelijk vanuit praktisch oogpunt, maar zo komt de Raad niet toe aan zijn opdracht, namelijk het beoordelen of grenzen zijn overschreden van hetgeen maatschappelijk aanvaardbaar is. In ieder geval blijft een grote groep

journalistieke uitingen buiten het zicht van de Raad. Door de eis van 'rechtstreeks belang' te hantieren, heeft de Raad zijn eigen reikwijdte flink ingeperkt en hoeft zij zich niet te begeven op het complexe terrein van de grenzen van de vrijheid van meningsuiting.

Tegen beschaafdheid

Hoe moeten we kwetsende en laatschrijvende uitingen jegens gelovigen beoordelen, nu de Raad voor de Journalistiek geen uitsluitend kan of wil geven? Als eerste stellen we vast dat dergelijke uitingen toelaatbaar zijn, dankzij de vrijheid van meningsuiting. In ieder geval vallen die uitingen niet onder de reikwijdte van het strafrecht.

De stelling van filosoof Roger Scruton (*Katholiek Nieuwsblad* van 6 december 2013) dat belediging op grond van religie "laag, gemeen en verwerpelijk" is, kan volmondig worden onderschreven. Ook Scruton is van oordeel dat dit vergrijp tegen de beschaafdheid niet strafbaar mag worden gesteld, omdat dat een riskante inperking van de vrijheid van meningsuiting zou betekenen.

Geweten

Wel moeten we ons realiseren dat de grens tussen strafbaarheid op grond van artikel 137c Wetboek van Strafrecht en niet-strafbaarheid op grond van de vrije meningsuiting erg smal is. Artikel 137c stelt het beledigen strafbaar

van een groep mensen, als collectief, wegens hun godsdienst. Het zich beledigend uitlaten over de godsdienst valt niet onder de reikwijdte van artikel 137c. Mijns inziens kunnen we nu concluderen dat de kwetsende en laatschrijvende VARA-grapjes niet strafbaar zijn, maar behoren tot de categorie van uitingen door mensen met een gedegenereerd ethisch geweten.

Publieke gelden

Tot slot kan de vraag worden gesteld of het terecht is dat VARA-achtige journalistieke uitingen uit publieke gelden worden gefinancierd.

Voor geschreven media ligt het anders. Een lezer hoeft een krant of tijdschrift niet te kopen. Kopers en adverteerders leggen de financiële basis voor de krant of het tijdschrift; anderen worden niet bij deze media betrokken. Televisiekijkers of radioluisteraars zijn via publieke gelden indirect verplicht omroepen mede te financieren. Helaas is het niet mogelijk bepaalde publieke omroepen buiten te sluiten uit ongenoegen met hun programma's.

Wellicht is het verstandig in de toekomst na te denken over alternatieve wijzen van financiering van de publieke omroepen. Geen verbod van programma's, maar wel beperking van financiering. +

Raymond Meijer is lezer te Amsterdam.

Cartoon: Bob Leenders

Auschwitz

Omdat ik afgelopen week de kampherinneringen van Vrba en Orenstein las en het gesprek had met Elisabeth Leisner, komt het interview terug dat ik vorig jaar met Otto Dov Kulka had. Hij zat als kind in het beruchte 'gezinskamp' van Auschwitz-Birkenau.

Zomaar een telefoongesprek op een zonnige Hollandse ochtend: een oude Joodse geleerde (81), snikkend in Tel Aviv aan de andere kant van de lijn, bij de herinnering aan zijn moeder, die afscheid neemt zonder nog om te zien.

Als je ophangt, voelt het of je iemand in Auschwitz hebt laten zitten. (HR)

'Het kabinet laat zoveel kansen liggen'

Pim Walenkamp wil als katholieke CDA'er in het Europarlement. Hij wil daar de handen ineenslaan met andere bewust katholieke christendemocraten. "We zijn niet voor niets de grootste Europese partij."

Henk Rijkers

Pim Walenkamp is leraar, betrokken katholiek en CDA'er. Hij wordt vandaag, 2 mei, veertig jaar. "Er valt weinig te vieren, hoor", zegt hij zelf. "Jammer dat vandaag de moordenaar van Fortuyn vrijkomt."

Pim staat op nummer 23 op de lijst voor de Europese verkiezingen van 22 mei. Niet meteen een verkiesbare plaats, maar hij is vol goede moed. "Ik ben een van de zeer weinige uitgesproken katholieke CDA'ers", noemt hij als onderscheidend kenmerk. Het komt onder meer tot uiting in zijn bestuurslidmaatschap van *Katholiek Nieuwsblad*. "Vanuit mijn katholieke geloof maak ik daar een persoonlijk speerpunt van: ik sta voor een christelijk Europa. Voor waar het de voortrekkers van de Europese gedachte om ging: Schuman, Gasperi, Adenauer, Luns, allemaal katholieken."

'De katholieke eigen'

Dat hoeft niet te verbazen, vindt Walenkamp. "Het is de katholieke eigen om ook internationaal te denken. Ik zou terug willen naar het positieve element daarin: leg het zoveel mogelijk waar het thuishoort. Je moet zoveel mogelijk nationaal doen. Sommige dingen kun je zelfs beter door grensregio's laten doen zoals Groningen en Oldenburg, als het gaat over ziekenhuizen. Of tussen Zeeuws-Vlaanderen en Gent-Brugge als het gaat om grensarbeid. Zeeuws-Vlaanderen ligt dicht bij Antwerpen en Brussel dan bij Amsterdam. Waarom maken we daar geen gebruik van?"

Als leraar kijkt Pim kritisch naar het onderwijs: "Er wordt Europees flink bezuinigd. Het geld gaat vooral naar hoger onderwijs. Ik heb goede contacten met Duitsland, met CDU Paderborn. Daar heb je een schitterende bedrijfscultus rond de autoindustrie Benteler AG. Waarom laten we Nederlandse LTS'ers en MTS'ers daar niet meedraaien, zodat ze een geweldige praktijkervaring krijgen en ook nog de taal leren?"

'Roquefort-kaas'

"Nederland laat enorm veel liggen", stelt Walenkamp. "Andere landen zijn er als de kippen bij om patenten aan te vragen op cultuurgoederen, bijvoorbeeld Roquefort-

kaas of Parmaham. Bij ons overheerst al snel de mentaliteit van jezelf niet op de borst kloppen. Het gevolg is wel dat Goudse kaas niet beschermd is. Wie in Duitsland of in Amerika die kaas wil maken, bijvoorbeeld omdat het daar goedkoper is, kan zijn gang gaan."

"Ik vind dat we de goede dingen in Europa moeten gebruiken, om ons eigen onderwijs, ons eigen midden- en kleinbedrijf en ons eigen cultuurgoed te bevorderen. Het CDA heeft dat voorgesteld, maar dat vindt dit kabinet dan opeens niet realistisch. Dan denk ik: ja, maar dát zou nu net voor banen zorgen. Dit kabinet heeft zelfs geen subsidie aangevraagd voor onze voedselbanken: schande! Terwijl Brussel al geld voor ons gereserveerd had."

'Een alternatief'

Meer realisme, bepleit Walenkamp: "Onze Europarlementariërs roepen graag dat we Straatsburg als vergaderplaats moeten verlaten, maar niemand komt met een alternatief. Dat doe ik wel: maak van Straatsburg de hoofdstad van de Europese defensie. Als je aan Frankrijk en Duitsland je waardering voor Straatsburg laat blijken, wat voor hen een van de grote redenen was om in de EGKS samen te gaan werken, overtuig je ze."

Turkije

"Ik wil in Europa de christenen binden en vertegenwoordigen. Daarom ben ik tegen de toetreding van Turkije. Dat heeft mijn plaats op de kieslijst er niet hoger op gemaakt, maar ik heb de discriminatie van christenen daar uit eigen ervaring leren kennen. Op zondag in Istanboel een kerk vinden, is buitengewoon lastig. Ze mogen zich aan de buitenkant niet kenbaar maken. Je moet een telefoonnummer hebben, anders mogen ze niet opendoen."

Hoe we dat dan doen met Turkije? Ik geloof niet in zwart-wittegenstellingen. De christelijke landen die echt tot de EU behoren, moet je binden. Landen aan de rand, zoals ook Rusland en Oekraïne, moet je niet voor het hoofd stoten, maar er parallelle samenwerkingsvormen voor vinden, een vrijhandelszone bijvoorbeeld."

'Betrokken katholieken'

"En ja, de Nederlandse christendemocraten mogen zich scherper laten horen in Europa. Maar als je hen vergelijkt met die uit Spanje, Italië, Polen, Hongarije, dan blijkt dat de betrokken katholieken wel bij de christendemocraten zitten, de EVP. Met hen wil ik samenwerken. Dáár kun je invloed mee uitoefenen. Samen vormen we niet voor niets de grootste Europese partij." +

Scherpenheuvel

De Amerikaanse denker en schrijver Benjamin Barber was onlangs in Nederland. Hij is bekend van zijn boek twintig jaar geleden *Jihad versus McWorld*. Daarin beschrijft hij hoe de nationale staat tussen de wielen komt in een wereld, die steeds meer radicale groeperingen los van de bekende structuren aan de ene kant (Jihad) en de opkomende multinationals aan de andere kant (McWorld) heeft. Machteloos.

Nu, in zijn nieuwe boek, haalt hij een andere geleiding naar voren. Momenteel komen steden, agglomeraties en regio's sterk op en deze zijn, aldus Barber, vaak meer betrokken en geëquipeerd knelpunten op te lossen. Ze hebben direct belang, omdat de dingen die niet goed lopen vaak nabij zijn en ze hebben wel een bepaalde slagkracht die een enkel dorp niet heeft. We zien ook in Nederland regionale ontwikkelingen, los van provincie- en landsgrenzen, opkomen. Vaak rondom een bepaalde economische activiteit als haven (Rotterdam-Zee-land-Antwerpen), als logistieke corridor (Rotterdam, rivierengebied, Arnhem/Nijmegen) als high-tech regio (Zuidoost-Brabant). Toch is de drijfveer, de kracht en het succes meer dan economisch, meer dan rationeel. Ligging, historie, traditie en cultuur zijn sturend, bepalend en vaak ook beslissend. De ontwikkeling op de arme zandgronden rondom Eindhoven geven dit aan, want deze versnellende achterstand en wil de Randstad te verslaan waren de basis voor hard werken en succes. Het is echt anders dan enkele jaren geleden. Ontwikkelingen die gemeenschappen ondergraven hebben, zijn secularisering, individualisering, ontzuiling, schaalvergroting, logistiek. De keerzijde is dat mobiliteit en virtualisering weer een nieuw soort gemeenschappen hebben doen ontstaan, los van geografische of territoriale grenzen. Trends als schaalvergroting eroderen gemeenschappen, maar leiden ook weer tot nieuwe gemeenschappen. Is de echte gemeenschap niet de gemeenschap waar dit territoriale, hoe klein en fluïde ook, en het relationele samenkomen? Met het culturele als de noodzakelijke bodem.

Op 14 mei organiseert het Thijmgenootschap een symposium onder de titel *De kracht van de gemeenschap*. Het onderwerp wordt benaderd vanuit drie invalshoeken: het direct nabije (wijk, buurt, stad), de kracht van de coöperatie en de Europese dimensie. De seculiere Paul Schnabel en de katholieke Paul van Geest leiden het thema in. Want het mooie is dat prachtige voorbeelden van de hang naar de gemeenschap, het overzichtelijke te vinden zijn in de seculiere omgeving en dat we als katholieken met encyclieken in de hand eveneens een reeks voorbeelden hebben. In de Kerk is het steeds zoeken naar de balans tussen centraal en decentraal, de zoektocht tussen ver Vaticaan en de parochie om de hoek. De parochie die in ieder werelddeel, ieder land, ieder dorp weer net iets anders is. En toch zijn er verbandingen en belangen tussen de gemeenschappen. Binnen ondernemingen, de Kerk en Europa. De waarde van gemeenschappen was actueel op Koningsdag en is dat op 22 mei bij de Europese verkiezingen.

Frank van den Heuvel

Foto: KN - Jan Peeters

Pim Walenkamp: "Ik wil in Europa de christenen binden en vertegenwoordigen. Daarom ben ik tegen de toetreding van Turkije."

‘Groot-Brittannië postchristelijk’

“Groot-Brittannië is een postchristelijk land geworden en niet langer een land van gelovigen.” Dat zegt de vroegere primaat van de anglicaanse Kerk in Groot-Brittannië, Rowan Williams, in een interview met de *Sunday Telegraph*. Maar dat betekent niet per se niet-christelijk, aldus de oud-aartsbisschop van Canterbury. “Wij zijn ook geen land van verklaarde secularisten.” Williams reageert daarmee op een heftige discussie naar aanleiding van een uitspraak van premier David Cameron, die Groot-Brittannië onlangs een “christelijk land” noemde. Hij kreeg daarop scherpe kritiek van enkele tientallen vooraanstaande Britten die hem de geringe kerkelijke participatie onder de neus wreven. Zijn liberale vicepremier Nick Clegg bepleitte zelfs een punt te zetten achter de positie van de anglicaanse Kerk als staatskerk. (KN/KNA)

Bertone verweert zich

Kardinaal Tarcisio Bertone verweert zich tegen de mediaberichten volgens welke hij een groot luxe-appartement zou betrekken. In een open brief aan twee Italiaanse kranten schrijft de vroegere kardinaal-staatssecretaris dat zijn nieuwe woning slechts de helft is van de beweerdelijke zeshonderd vierkante meter. Ook heeft hij de opknapbeurt uit eigen zak betaald. Ook de bewering dat paus Franciscus woedend zou hebben gereageerd op het nieuws is volgens Bertone niet waar. De paus zou hem vorige week zelfs hebben opgebeld om hem een hart onder de riem te steken. De paus zou ontthutst zijn geweest over de media-aanvallen op Bertone. (KN/KNA)

Gedood om standvastig geloof

In de Pakistaanse stad Lahore is op 16 april de 22-jarige christen Haroon door een moslim vermoord, omdat hij weigerde zich tot de islam te bekeren. Dat meldt de Vatikaanse missiepersdienst Fides op basis van een bericht van CLAAS, een interkerkelijke organisatie die juridische bijstand verleent aan vervolgte christenen. Haroon werkte sinds kort als schoonmaker bij een islamitisch gezin in Lahore. Daar werd hij dagelijks vanwege zijn christelijk geloof door huisbewaker Umer Farooq bespot, bedreigd en gevraagd om zich tot de islam te bekeren. Haroon verzette zich daartegen en weigerde om zich te bekeren. Ook op 16 april was Haroon onvermurwbaar. Toen hij zei dat hij “een ware volgeling van Jezus Christus” was, schoot Farooq en doodde hem met een kogel door het hoofd. Het islamitische gezin waarschuwde de politie, waarop Farooq opgepakt werd. (KN)

China breekt kerk af

In de Oost-Chinese stad Wenzhou is maandag een nieuw gebouwde protestantse kerk weer afgebroken. Volgens de autoriteiten was het gebouw vier keer groter dan de bouwvergunning toestond. Een woordvoerder van de provinciale overheid ontkende geluiden dat het om een tegen christenen gerichte maatregel zou gaan. In de strijd tegen illegale bouw zouden ook fabrieken en een boeddhistische tempel zijn afgebroken, aldus de woordvoerder in de Engelstalige editie van de krant *Global Times*. (KN/KNA)

Paus hekelt seksualisering

Paus Franciscus heeft uitgehaald naar de overseksualisering van de hedendaagse maatschappij. De seculiere cultuur ontnemt het “goddelijke geschenk van de seksualiteit” zijn waarde en minacht het recht op leven van ongeboren kinderen, schrijft hij in een vorige week vrijdag gepubliceerde brief aan de Zuid-Afrikaanse bisschoppen. Dit brengt de “heiligheid van het huwelijk” in gevaar en daarmee de maatschappij als geheel, aldus Franciscus. Onder de druk van een dergelijke maatschappij beslissen volgens de paus veel vrouwen tot abortussen. De gevolgen daarvan zijn niet alleen lichamelijke wonden, maar ook diepe wonden in de ziel. De paus roept de bisschoppen op deze ontwikkeling tegen te gaan met een consequent instaan voor de “moraal-leer van het Evangelie” en hulp voor de desbetreffende vrouwen. (KN/KNA)

Kardinaal Joseph Zen, de uitgesproken emeritus-bisschop van Hongkong, demonstreerde in 2012 al bij de Chinese vertegenwoordiging in zijn stad voor vrijlating van de moedige hulpbisschop Thadeus Ma Daqin.

De oogst is groot

China is een braakliggend terrein van 1,4 miljard mensen voor wie het marxisme en het confusianisme niet langer richtinggevend zijn. Bij deze leegte is de Chinese katholieke Kerk volop in beweging.

Ben van de Venn

Thadeus Ma Daqin stelde op 7 juli 2012 een moedige daad die de vastgeroeste verhoudingen in de Chinese Kerk flink overhoop haalde. Hij werkte als priester onder de paraplu van de Chinese Katholieke Patriottische Vereniging (CCPA), die de officiële katholieke Kerk in China vertegenwoordigt die gecontroleerd wordt door de communistische partij. Op die bewuste 7 juli zou Ma tot hulpbisschop van Shanghai gewijd worden.

Jaknikker

Men ging ervan uit dat hij een jaknikker was, wiens wijding zonder problemen zou verlopen. Het liep echter anders. Staande voor zo’n duizend katholieken en regeringsfunctionarissen in de Ignatiuskathedraal verklaarde hij dat het niet passend zou zijn om als gewijde bisschop in de Vereniging te blijven. Er barstte een applaus los. In een mum van tijd verdween de hulpbisschop naar een seminarie in de bergen, waar hij werd ondervraagd en opgedragen werd ‘communismatische opvoeding’ te volgen.

Wie benoemt?

Ma’s daad legde de al jarenlang vertroebelde verhoudingen in de Chinese Kerk bloot. Het bestaan van de Patriottische Kerk heeft een tegengestelde Kerk opgeroepen van katholieken die de partij niet als leider willen erkennen, maar de paus willen volgen. Zij vormen de ‘ondergrondse’ Kerk. De officieel atheïstische regering wil niets weten van een organisatie die haar morele autoriteit zou kunnen ondergraven, vooral niet als die banden heeft met een buitenlandse entiteit als het Vaticaan. In de Patriottische Kerk worden bisschoppen gekozen door lokale priesters, religieuzen en leken, waarna de regering instemt met de keuze. In de praktijk oefende de CCPA vanaf haar stichting in 1957 druk uit op katholieken om zich bij haar aan te sluiten. Wie weigerde, werd gevangen gezet, mishandeld en soms zelfs gedood. De soms heftige tegenstelling tussen de twee Kerken spitst zich nog altijd toe op de vraag wie bisschoppen mag benoemen, de paus of de CCPA.

Op zijn knieën

Bij de wijding bleek dat Ma bereid was de CCPA te trotseren. Tijdens de plechtigheid demonstreerde een groep geestelijken bij de kathedraal tegen de deelname aan de plechtigheid van bisschop Vincent Zhan Silu, die zonder toestemming van het Vaticaan is gewijd. Bisschop Jin van Shanghai en twee andere bisschoppen legden Ma de handen op. Zhan en twee andere bisschoppen zouden hetzelfde moeten doen, maar Ma belette dat door op zijn knieën te vallen en de andere

bisschoppen te omhelzen. Daarna ging hij naar de preekstoel en verwijzend naar de menigte buiten zei hij: “Er zijn mensen van ons bisdom, priesters en religieuzen, die niet aan de wijding konden deelnemen. Ik bemin hen. Daarom vind ik het niet langer passend lid te zijn van de Patriottische Vereniging.”

Maria van Sheshan

In weerwil van dit soort conflicten zijn de scheidslijnen tussen de twee Kerken geleidelijk aan het vervagen. Er is een nieuwe generatie katholieken die niet de last van een bitter verleden dragen. Zij bezoeken zowel ondergrondse als officiële kerken. Tot nu toe heeft paus Franciscus zich nog niet uitgelaten over de Chinese Kerk. In de *Corriere della Sera* vertelde hij echter dat hij een briefwisseling had met de Chinese president Xi Jinping. “Er zijn relaties”, zei Franciscus, zonder in te gaan op de inhoud daarvan. Verrassend is dat niet. De paus is jezuïet en die orde stichtte de Kerk in China. Op zijn bureau staat volgens persbureau Reuters een beeldje van Onze-Lieve-Vrouw van Sheshan, die vereerd wordt in het seminarie in de buurt van Shanghai waar bisschop Ma verblijft.

Potentieel

De geschiedenis van diens wijding is verre van een persoonlijke tragedie. Er staat voor het Vaticaan veel op het spel. Voor de Kerk is een bevolking van 1,4 miljard mensen, die hongeren naar spiritualiteit, een enorm potentieel. Want het is geen geheim dat de marxistische heilstaat en het confucianisme niet langer levende utopieën zijn. +

Een vreedzame Syriëganger

Vrijwillig verhuizen naar een van de gevaarlijkste steden van het door geweld verscheurde Syrië? Een Argentijnse zuster doet het. “Natuurlijk weet ik dat er gevaren bestaan. Maar er kan je overal iets overkomen.”

“We moeten uit onszelf treden om anderen tegemoet te gaan, om ons naar de randen van het bestaan te begeven, om als eerste op onze zusters en broeders af te gaan, vooral op de veraf zijnden en vergetenen.” Deze oproep van haar landgenoot paus Franciscus neemt ‘blauwe zuster’ Maria Nazareth letterlijk. Ze bereidt zich voor op een vertrek naar de chaos, naar een van de gevaarlijkste steden van Syrië. “Ik ga naar Aleppo in het noorden”, zegt ze in een interview met hulporganisatie Kerk in Nood. “Daar zal ik mijn beide medezusters versterken, die de plaatselijke bisschop helpen. Bovendien zal ik

in een studentenhuus voor christelijke meisjes werken.”

‘Gebieden van zovelen’

Zuster Maria Nazareth straalt rust en vreugde uit terwijl ze vertelt over haar plan voor deze nieuwe fase in haar leven. Nee, zegt ze, angst heeft ze niet. “Ik vertrouw

Angst heeft de zuster niet. ‘Ik vertrouw op God en Maria’

op God en op de maagd Maria. Als religieuzen staan we onder hun bijzondere bescherming. Bovendien begeleiden mij de gebieden van zoveel mensen in mijn orde. Onze priesters en zusters bidden speciaal voor het Midden-Oosten. Dat merken wij.”

Vrijwilligsters

Persoonlijk bidt ze om de nodige kracht om haar missie op een zo moeilijke plaats te kunnen vervul-

len en er trouw aan te blijven. Want illusies maakt zuster Maria Nazareth zich niet. “Natuurlijk weet ik dat er gevaren bestaan. Er kan iets gebeuren. Alleen de reis naar Aleppo al, is niet ongevaarlijk. Over het ongeveer 360 kilometer lange stuk van Damascus naar Aleppo doe je twaalf uur vanwege de vele controles.” Maar, relativeert ze meteen: “Er kan je overal iets overkomen.”

Ze wordt natuurlijk niet tegen haar wil naar Syrië gestuurd. Integendeel zelfs: “Ik heb mijn overste gevraagd of ik naar Syrië kan gaan, zij mij niet. Dat is bij ons zo de gewoonte. Voor moeilijke missies worden vrijwilligsters gezocht. Het zijn niet de oversten die iemand sturen, maar men vraagt er zelf om een moeilijke missie te mogen overnemen.”

Toestemming ouders

Voordat aan zuster Nazareth haar nieuwe opgave in Syrië toevertrouwd kon worden, moest zij echter nog een horde nemen: haar ouders moesten toestemming geven. “Dat is een voorwaarde in onze gemeenschap om op een moeilijke plaats ingezet te kunnen worden. De oversten willen niet tegen de wil van de familie in beslissen. Ik belde dus mijn moeder. Zij zei me: ‘Je bent al twintig jaar zuster. Je beslissing is zeker niet gemakkelijk voor ons. Maar we weten dat je er gelukkig mee bent en dat het om Gods wil voor jou gaat. Wij kunnen daarom geen nee zeggen. We bidden voor je en zijn met je.’”

Weg uit Gaza

Deze woorden hoorde Maria Nazareth al eens eerder uit de mond van haar moeder. Want sinds 2010 werkt ze op een plek die evenzeer een ‘moeilijke missie’ mag heten: de door Israël afgegrensde en door de islamistische Hamas geregeerde Gazastrook. Ze is er actief in de katholieke parochie van Gaza-Stad, die door haar orde bediend wordt. “Het valt me zeer zwaar daar weg te gaan. Het was mijn eerste inzet in het Midden-Oosten. Ik had er een wonderbare tijd en ben zeer van de mensen van Gaza gaan houden. Van het begin af hebben ze mij als in een familie opgenomen. Het was daar niet gemakkelijk, zoals men zich kan voorstellen. De christenen staan in het dagelijks leven aan veelvoudige moeilijkheden bloot. Maar hun geloof was voor mij altijd een voorbeeld. Dat zal mij nu naar Syrië begeleiden.” (KN/PD)

Woord van de paus

Tijdens de algemene audiëntie van 23 april sprak paus Franciscus over de verrezen Heer, die leeft en leven geeft.

“Wat zoekt ge de levende bij de doden?” (Lc. 24,5) Deze woorden zijn een mijlpaal in de geschiedenis; maar ook een ‘struikelblok’ als we onszelf niet openstellen voor het Goede Nieuws; als we geloven dat een dode Jezus minder wrevel wekt dan een levende Jezus! Hoe vaak zoeken wij naar leven tussen dode dingen, dingen die geen leven kunnen geven, die er vandaag zijn en morgen verdwenen zijn, “Wat zoekt ge de levende bij de doden?”.

Wij hebben [deze woorden] nodig als we onszelf opsluiten in vele vormen van egoïsme of zelfgenoegzaamheid, als we onszelf toestaan verleid te worden door de aardse machten en de dingen van deze wereld, God en de naaste vergetend; als we ons vertrouwen stellen in wereldlijke ijdelheden, in geld, in succes. Dan zegt het Woord van God ons: “Wat zoekt ge de levende bij de doden?” En zeg het vandaag, als jullie naar huis gaan, in jullie hart, vraag in stilte ‘Waarom zoek ik tussen dode dingen naar leven?’. Het zal ons goed doen!

Maar het is niet gemakkelijk, het is niet voor de hand liggend om het leven van de verrezen Christus en zijn aanwezigheid onder ons te accepteren. Het Evangelie toont ons de reactie van de apostel Thomas, van Maria Magdalena en van de twee leerlingen van Emmaus: het doet ons goed hen onder ogen te zien.

Thomas stelt een voorwaarde aan zijn geloof, hij vraagt het bewijs te mogen aanraken, de wonden; Maria Magdalena huilt, zij ziet Hem maar herkent Hem niet, zij beseft pas dat het Jezus is als Hij haar bij haar naam noemt; de leerlingen van Emmaus, gedeprimeerd en met een verslagen gevoel, ontmoeten Jezus door zichzelf toe te staan vergezeld te worden door een mysterieuze reiziger. Ieder via een andere weg! Zij zochten onder de doden naar degene die levend is, en het was dezelfde Heer die hun gang corrigeerde.

“Wat zoekt ge de levende bij de doden?” (Lc. 24,5) Deze vraag helpt ons de verleiding te weerstaan om terug te kijken, naar wat gisteren was, en duwt ons voorwaarts, de toekomst in. Jezus is niet in het graf, Hij is de verrezen Heer, de Levende, degene die zijn lichaam dat de Kerk is altijd vernieuwt en helpt lopen, haar naar zich toe trekkend. ‘Gisteren’ is het graf van Jezus en de Kerk, het graf van waarheid en rechtvaardigheid. ‘Vandaag’ is de eeuwige verrijzenis waartoe de Heilige Geest ons opwekt, ons volledige vrijheid schenkend. Kijk, beste broeders en zusters, laat ons niet zoeken in die vele graven die alles beloven en niets geven; laat ons zoeken naar Hem, Jezus is niet in het graf. Hij is verrezen! Hij leeft en schenkt leven! (KN/PD)

Foto: Kerk in Nood

Zuster Maria Nazareth gaat vrijwillig in het Syrische Aleppo werken. Tegelijk, zegt ze, “valt het me zeer zwaar uit Gaza weg te gaan. Ik ben zeer van de mensen daar gaan houden”.

asnbank.nl

Weerman Reinier van den Berg:

'Ook uw vakantiegeld kan de wereld mooier maken'

Nu gratis bij een nieuwe ASN-rekening: de Groene Vakantiegids 2014

De ASN Bank investeert het geld van haar klanten met oog voor mens, natuur en klimaat. Zo kan ook úw geld de wereld veranderen. Andere goede redenen om te sparen, beleggen of betalen bij de ASN Bank zijn onze uitstekende voorwaarden en service. De afgelopen vier jaar zijn wij uitgeroepen tot de klantvriendelijkste bank van Nederland. En als u vóór 1 juli een rekening bij ons opent en daar € 500 of meer op stort, ontvangt u gratis een gids vol vakantiebestemmingen op de groenste plekjes van Nederland, België en Luxemburg. Zet uw geld duurzaam aan het werk en geniet net als Reinier van een groene vakantie!

Meer weten? Kijk op asnbank.nl of bel gratis 0800-0380 (ma/vr).

ASN BANK
voor de wereld van morgen

Patriarch bepleit ‘eucharistisch gebruik’ van de schepping

Als de schepping Gods geschenk is aan de mensheid, dan past daarin alleen een houding van dankbaarheid en eerbiedige omgang. Dat zei het erehoofd van de Orthodoxie, patriarch Bartholomaïos van Constantinopel, vorige week donderdag tijdens de Quasimodolezing in Utrecht.

De uitzonderlijk hoge gast voor de oud-katholieke Kerk van Nederland was daartoe uitgenodigd bij gelegenheid van de 125e verjaardag van haar stichting. De jaarlijkse Quasimodolezing in de week na Pasen, is vernoemd naar de eerste woorden van het introïtus van de liturgie van Beloken Pasen. “Als Quasimodolezing maar niet op mij slaat”, grapte de patriarch, zinspelend op de naam van de Klokkenluider van de Notre Dame.

Scheppingsbewust

Vanwege zijn fervente opkomen voor een verantwoorde omgang met de schepping wordt hij ook wel de ‘groene patriarch’ genoemd. Wie denkt dat hij daarmee vooral probeert zijn benarde (kerk)politieke positie te versterken heeft het mis. Hij poogt eerder de stap te zetten van milieubewust naar scheppingsbewust. “De natuur is een boek, wijd opengeslagen voor allen om te lezen en te leren. Iedere plant, ieder dier en micro-organisme vertelt een uniek verhaal, ontvouwt een wonderlijk mysterie, verhaalt een buitengewone harmonie en balans, die onderling afhankelijk en complementair is”, aldus de patriarch.

Heiligheid van de natuur

Wij zijn ons vaak niet bewust van het “concert” dat de natuur “voor onze oren en ogen speelt”, zei Bartholomaïos. In dat “orkest” speelt ieder detail een rol die niet zonder schadelijke gevolgen verwijderd kan worden. “Is het vreemd dat de orthodoxe theologie de heiligheid van het natuurlijk milieu onderstreept evenals onze verantwoordelijkheid voor zijn behoud?” “Een Kerk die niet bidt voor de natuur is een Kerk die weigert eten en drinken te geven aan een lijdende mensheid. Een samenleving die haar opdracht negeert voor alle mensen te zorgen is een samenleving die Gods schepping misbruikt. Dat staat gelijk aan blasfemie.” Bartholomaïos wees erop dat de Orthodoxie de laatste decennia hard aan de weg timmert met haar ideeën over

het verantwoord omgaan met de schepping. Maar haar uitgangspunt verschilt fundamenteel met die van de milieubewegingen en ecologen, die de mens eerder als vijand van de natuur zien.

Dankbaar en sober

“Het rentmeesterschap van de schepping wordt volgens de orthodoxe theologie gekenmerkt door een sterk gevoel voor gerechtigheid en matiging. Zij benadrukt dat de mens primair God dankbaar moet zijn voor de gave van de schepping en sober om moet gaan met de geschapen bronnen.” Bartholomaïos wees op de parallel met de Eucharistie, waarin de mens het offer van Christus dankbaar aan God aanbiedt. “De geschapen wereld is niet zomaar ons bezit, maar een wonderlijk en prachtig geschenk. Het enige antwoord op zo’n geschenk is het te aanvaarden en te omhelzen met dankbaarheid en lofprijzing. Het misbruiken van deze gave wordt geïdentificeerd als de erfzonde van Adam, die het resultaat is van egoïsme en hebzucht.”

‘Eucharistisch gebruik’

“Het eucharistisch gebruik van de schepping is het tegenovergestelde van consumptief gebruik ervan. Consumeren betekent letterlijk verbruiken, uitputten. In een consumptieve geest zijn ‘goederen’ niet meer dan objecten. Die dragen geen heiligheid, noch verwijzen zij naar de schepper. Met het afsnijden van de dingen van God, verliezen wij ook de betekenis van de ander als onze naaste, die wij nu ervaren als een concurrent, omdat hij of zij hetzelfde wil. Daarmee wordt de betekenis verloren van gemeenschap en het idee dat de mens daar deel van uitmaakt en komen wij tot de strijd van allen tegen allen.”

Genoeg voor iedereen

Bartholomaïos bepleitte een sober leven dat erkent dat Gods gaven volstaan voor ieders behoefte zolang zij eerlijk verdeeld worden. Hij riep op tot zelfbeheersing, mede met het oog op toekomstige generaties. “Wij moeten weg van wat wij als individu verlangen en willen wat de wereld als geheel nodig heeft. Dan kunnen wij alle mensen en dingen omhelzen, zonder angst en met liefde en vreugde. Dan kunnen wij de vreugde ontdekken in plaats van verdriet veroorzaken in ons leven en in onze wereld.” (JP) +

‘Joods-christelijk’

Het politiek-correcte cliché duikt steeds vaker op: ‘Joods-christelijk’ als adjectief bij de westerse beschaving zou oneigenlijk zijn. Want christenen hebben Joden juist vervolgd. Het begrip is pas na de Holocaust in zwang gekomen als ‘goedmakertje’ daarvoor.

In dat laatste zit een kern van verwrongen waarheid. Tussen Joden- en christendom leeft een theologische polemiek, die wordt gepersonifieerd in Jezus Christus als centrale, alles vervullende persoon van het christendom, die als Jood door het hoogste Joodse gezag ter dood werd veroordeeld. In het christendom zit daarom vanouds een neiging het Jodendom aan te klagen of overbodig te verklaren. Het Jodendom was zelf echter ook niet vrij van vijandigheid. De oudste Romeinse vermelding van het christendom in het jaar 49 gaat over interne Joodse onlusten in Rome over Christus.

De gruwel van de Holocaust heeft christenen 1900 jaar later de ogen geopend. Nou ja, de meesten dan toch. Het feit dat dwepen met het Jodendom een tijdlang mode was, mag ons niet doen voorbijzien aan het feit dat we zijn gecorrigeerd. Dat is geen christelijke schuldigverklaring aan de Holocaust, die we op 4 mei herdenken. Wij hebben niet geschreeuwd ‘vergas hen’. Dat waren anderen, maar in terugblik blijkt dat we als christendom wel behulpzaam zijn geweest het toneel ervoor gereed te maken.

De Heer van de geschiedenis heeft ons een pijnlijke corrigerende tik gegeven. Het Tweede Vaticaans Concilie heeft dit vastgelegd in *Nostra Aetate* (beslist geen volmaakt document overigens, vooral niet wat de islam betreft). Het inzicht dat we als christendom onlosmakelijk ‘geënt’ staan op het Jodendom, zoals Sint-Paulus al zei, is nu helder. Het feit dat de Holocaust een impuls is geweest voor het ontstaan van de staat Israël benadrukt nog eens hoe relevant deze theologische vooruitgang is.

Maar voor de islam wringt daar juist de schoen. De islam staat tegenover het Joods-christelijke. Dit is iets wat *Nostra Aetate* nog niet, maar paus Benedictus in Regensburg wel ziet. Het verwarrende is dat de islam tal van bestanddelen met het Joods-christelijke deelt, en dat ook erkent. Dat lijkt een mooi uitgangspunt voor dialoog, maar is het dat wel? De islam is ‘supersessionistisch’. Dat betekent, zoals Theo van Gogh het ooit geestig samenvatte: ‘Allah weet het beter.’ Terwijl het christendom erkent dat het doorborduurt op het Jodendom, en het boek daarvan erkent, ziet de islam de boeken van de twee andere godsdiensten, het Oude en Nieuwe Testament, als vervalste papieren. Het valt daarin curieus samen met het antireligieuze Verlichtingsdenken en zijn streven de Bijbel te ‘ontmythologiseren’: vreemde bondgenoten, maar zo blijkt het in de praktijk vaak te werken.

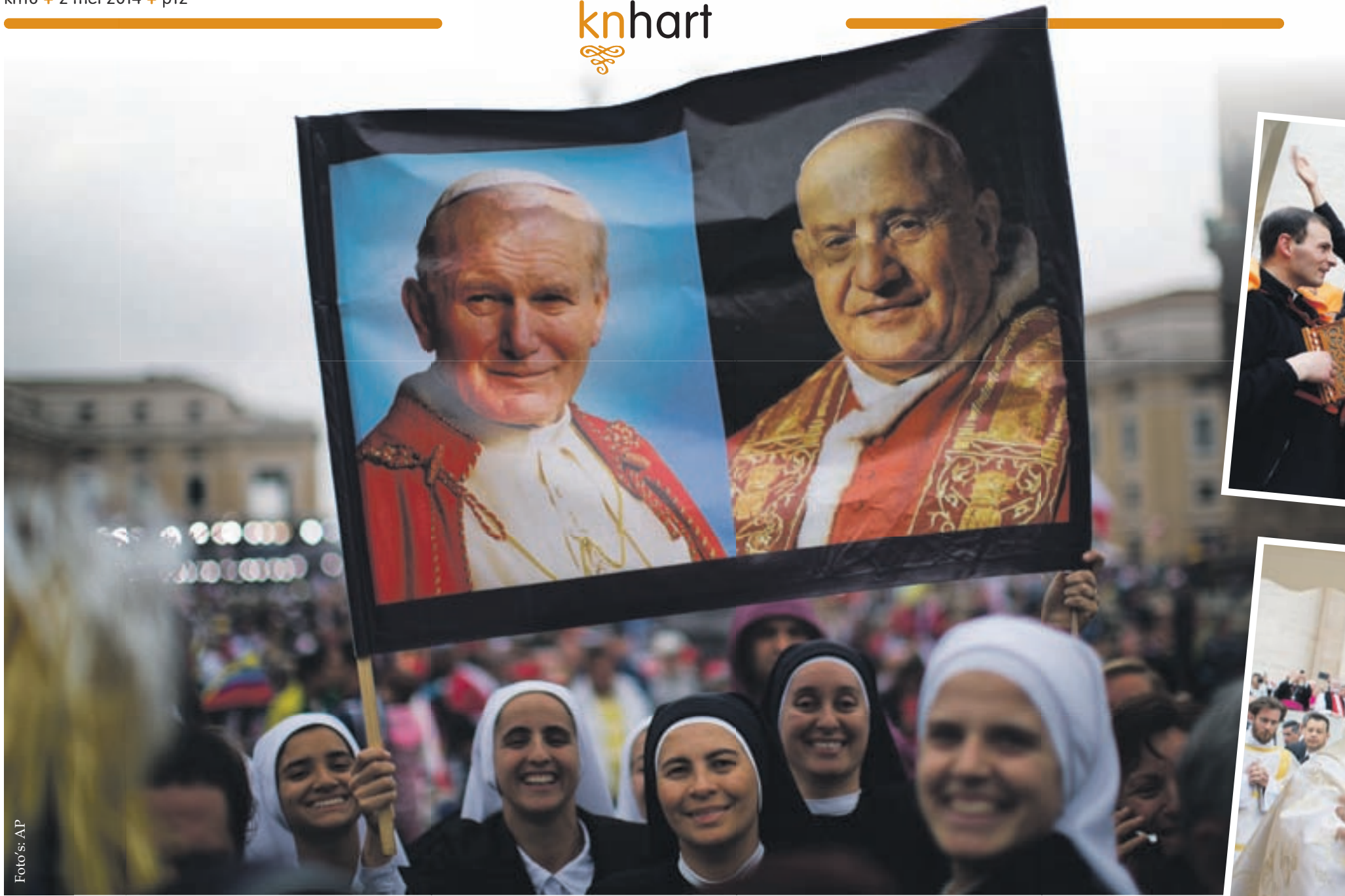
Met name tegen het ‘verlichte’ antisemitisme 2.0 dat ook het christendom in zijn demonisering meeneemt, is ‘Joods-christelijk’ een wapen. Dit poneert immers een onloochenbare historische samenhang en een chronologisch, cultureel en religieus verband tussen de aanbidders van de God van Abraham, Isaak en Jakob als het belangrijkste fundament van de westerse beschaving. (HR)

Foto: KN - Jan Peeters

Patriarch Bartholomaïos van Constantinopel in de oud-katholieke Gertrudiskathedraal in Utrecht: “De orthodoxe theologie benadrukt dat de mens primair God dankbaar moet zijn voor de gave van de schepping en sober om moet gaan met de geschapen bronnen.”

Foto's: AP

Heiligverklaringen vinden grote weerklank

Paus Franciscus kust de bloedrelik van paus Johannes Paulus II, die werd gedragen door Floribeth Mora Diaz, die op voorspraak van JP II genas.

Heiligverklaringen zijn doorgaans binnenkerkelijke aangelegenheden, maar 24 uur na de canonisatie van Johannes XXIII en Johannes Paulus II volgde onverwacht een speciale boodschap van de Amerikaanse president Obama.

Barack Obama gaf maandag een verklaring uit waarin hij mededeelde dat "Michelle en ik" zich met alle katholieken in vreugde verenigen over de heiligverklaring van de pausen Johannes XXIII en Johannes Paulus II. "Hun werk en getuigenis heeft niet alleen de katholieke Kerk, maar de hele wereld veranderd", aldus Obama.

"Paus Johannes XXIII liet de Kerk een krachtige rol spelen voor de wereldvrede en de gerechtigheid. Door het Tweede Vaticaans Concilie bijeen te roepen bracht hij niet alleen een omwenteling in aspecten van de eredienst, maar ook in de relatie van de katholieke Kerk met andere geloofsgemeenschappen."

'Band met jonge mensen'

"Paus Johannes Paulus inspireerde mede de Solidarnosc-beweging in Polen, een beweging die zich uitbreidde en hielp het communisme in Oost-Europa te beëindigen. Hij sprak zich krachtig uit tegen Apartheid in Zuid-Afrika en de genocide in Rwanda. Hij had een

speciale band met jonge mensen, van wie hij velen aantrok tot het werk en de leer van de Kerk."

Verwijzend naar zijn recente ontmoeting met paus Franciscus sprak Obama de wens uit tot verdere samenwerking met de katholieke Kerk om "vrede en gerechtigheid voor alle mensen" te bevorderen.

Hardlopend

De Amerikaanse president was niet zelf bij de ceremonie aanwezig, zoals 24 andere staatshoofden dat wel waren, onder wie de Belgische koning Filip en Juan Carlos van Spanje. De Oekraïense premier Arseni Jatsjenjoe was zaterdag wel in Rome gearriveerd, maar was na een ontmoeting van ruim een kwartier met de paus vanwege de gespannen situatie teruggekeerd naar zijn land. Bijzondere gast was Lech Walesa, de jarenlange leider van de Poolse vakbond Solidarnosc en latere president van Polen.

Samen met naar schatting 800.000 mensen maakten zij de jongste twee heiligverklaringen mee van de 839 die

er sinds 1588 zijn uitgesproken. Meer dan de helft daarvan, 482, kwamen op naam van Sint-Johannes Paulus II tijdens diens 27 jaar durende pontificaat.

Onder de belangstellenden waren talloze Polen, onder wie een vriendengroepje dat uit eerbied voor de heilige Karol Wojtyla besloten had de tocht van Polen naar Rome hardlopend af te leggen.

Ruim een miljoen

Hoewel veel hotels in Rome en omgeving volgeboekt waren, hadden de Romeinse hoteliers twee weken geleden fors uitgehaald naar de 'indianenverhalen' van het gemeentebestuur, dat zei rekening te houden met vijf tot zeven miljoen belangstellenden. Uiteindelijk hielden de Romeinse autoriteiten het aantal pelgrims overigens op ruim een miljoen.

In zeker elf Romeinse kerken werden gedurende de nacht van zaterdag op zondag druk bezochte gebedswaken gehouden, onder meer in de Nederlandse Friezenkerk (zie kader).

‘We voelen dat JP II nu voor ons een voorspreker is’

Een aantal Nederlanders was aanwezig bij de heiligverklaring van de pausen Johannes Paulus II en Johannes XXIII.

Pascal Beukers

Volgens Eric Masseus uit Bussum heerste er op de avond voor de heiligverklaring “een Wereldjongerendagensfeer” rondom het Sint-Pietersplein in Rome. “Het was er gezellig, er was onder meer een groep Zuid-Amerikaanse zingende priesters die op straat folders uitdeelden aan mannen met de vraag: ‘Waarom geen priester worden?’”

De heiligverklaring en de H. Mis volgde Masseus op een van de vele pleinen in Rome waar een groot scherm stond opgesteld. “Ik stond op een vol plein tussen voornamelijk Fransen. Op zo’n moment voel je je katholiek en ervaar je de universaliteit van de Kerk.” Volgens Masseus is het een aanrader voor “iedere Nederlander” om eens zo’n heiligverklaring mee te maken.

‘Eenvoudige jubel’

Pastoor Harry Notermans uit het Limburgse Stramproy stond bij de heiligverklaring en de H. Mis aan de rivier de Tiber, op een behoorlijke afstand van het Sint-Pietersplein, maar kon via een groot scherm en een koptelefoontje alles toch goed volgen. “Voor mij is het ook wel eens interessant om achteraan in de kerk te zitten.”

Notermans had zijn reis gecombineerd met een bezoek aan twee bevriende Nederlandse priesters in een klooster in de buurt van Rome. “Toen ik vrijdag in Rome aankwam, was het er al bijzonder druk, met gewone toeristen, maar ook een hoop Poolse en Canadese groepen die met kerkelijke kleuren rondliepen. Onderweg naar het Sint-Pietersplein ben ik een groep Poolse atleten tegengekomen die in zes etmalen hardlopend vanuit Polen naar het Vaticaan waren gekomen voor de heiligverklaring.”

Volgens Notermans straalden de heiligverklaring en de H. Mis de soberheid van paus Franciscus uit. “De paus heeft de twee nieuwe heiligen geprezen, maar niet in overdreven loftuigen. De menigte uitte zich in eenvoudige jubel en was niet uitgela-

ten, zoals dat bij Johannes Paulus II nog wel eens het geval kon zijn. Het gebeurde allemaal in de eenvoud die bij paus Franciscus past. Het was prettig dat er bij de communie-uitreiking omgeroepen werd om in stilte te bidden. Dat was achteraan bij de Tiber ook wel nodig.”

‘In alle hoeken en gaten’

De zusters van de religieuze familie van het Mensgeworden Woord in Rome hadden, dankzij pater Tiemen Brouwer, in de Nederlandse Friezenkerk nabij het Sint-Pietersplein een nachtwake georganiseerd, als geestelijke voorbereiding op de heiligverklaring. “De Friezenkerk zat bomvol, net zoals de bovenliggende Titus Brandsmazaal waar mensen toch wat probeerden te slapen. Vanaf half acht ‘s avonds tot half vier ‘s ochtends was er aanbidding, met momenten van samenzang en biechtgelegenheid”, vertelt de Nederlandse generaal overste zuster Anima Christi vanuit Rome aan *Katholiek Nieuwsblad*. “Daarna hebben we de heilige Mis gevierd en vervolgens tot kwart voor zes weer aanbidding gehouden. Veel mensen hebben heel de nacht met heel veel devotie gebeden.”

Buiten de kerk lag het “in alle hoeken en gaten” vol met mensen, zegt de zuster. Erg bijzonder vond ze het moment tijdens de nachtwake waarop ruim twintig Italiaanse jongeren zich aan Maria toewijdden, zoals omschreven door de heilige Louis Marie Grignon de Montfort. Een toewijding die ook paus Johannes Paulus II deed, verduidelijkt Moeder Anima. “Vandaar zijn motto *Totus Tuus ego sum Maria*, ‘Ik ben geheel de uwe Maria’.”

Bij sommigen sloeg de vermoeidheid gedurende de nachtwake toe, vertelt de zuster. “Ik moest af en toe een snurkend iemand wakker maken die door de slaap was overmand”, lacht ze. “Dat was mijn taak, voordat alle pilaren omgezaagd zouden zijn.” Zelf maakte de zuster vanaf de trap van de Friezenkerk de plechtigheid op het Sint-Pietersplein mee. “We hebben alles intens mee kunnen beleven. Paus Johannes Paulus II heb ik verschillende keren mogen ontmoeten. Hij is een geestelijke vader voor onze religieuze familie. Veel van zijn spiritualiteit heeft onze stichter opgenomen in onze levensregels. We voelen ook echt dat hij voor ons nu een voorspreker in de hemel is.” +

Joodse delegatie

Bijzonder was ook de aanwezigheid van een flinke Joodse delegatie. Daarnaast had het Joods Wereldcongres (WJC) in een verklaring beide heilige pausen geprezen om hun verdiensten voor de verzoening van de katholieke Kerk met het Jodendom. “Waar vandaag Joden en katholieken na twee millennia van spanningen en conflicten in broederlijkheid, vriendschap en samenwerking kunnen leven, is dat in hoge mate te danken aan de impulsen van de pausen Johannes XXIII en Johannes Paulus II”, aldus het WJC. Zij hebben substantieel bijgedragen aan de verbetering van de relaties en het “overwinnen van het antisemitisme in de Kerk”.

‘Onze oudere broer’

Johannes XXIII riep het Tweede Vaticaans Concilie bijeen dat in de verklaring *Nostra Aetate* afstand nam van vervloeking vanwege de godsmoord en dat alle vormen van antisemitisme, haat en vervolging verwerpt. Johannes Paulus II bezocht als eerste paus een synagoge en

gaf grote aandacht aan het Jodendom, dat hij ‘onze oudere broer’ noemde. Ook bad hij in het Jubeljaar 2000 openlijk om vergeving voor de fouten van de Kerk. Hoewel het Joodse begrip van heiligen niet samenvalt met dat van de katholieke Kerk, wilden de Joodse vertegenwoordigers met hun aanwezigheid hun respect uitdrukken tegenover beide pausen, die voor de Joden zoveel goeds gedaan hebben.

Bijzondere kerkelijke gasten waren paus-emeritus Benedictus XVI, die concelebreerde, en kardinaal Dżwiz, de aartsbisschop van Krakau, die 39 jaar privésecretaris was van Karol Wojtyła.

Relikwieën

Tot de genodigden hoorden ook de Costa-Ricaanse Floribeth Mora Diaz, die op afspraak van de Poolse paus genas van een hersenaneurysma. Ook de Franse religieuze Marie Simon-Pierre Normand was aanwezig. Zij genas op medisch onverklaarbare wijze van de ziekte van Parkinson, eveneens op afspraak van JP II.

De eerste mocht de paus een bloedrelikwie van de heilige overhandigen en de tweede sprak een van de voorbeden uit. Een relikwiehouder met huiddeeltjes van Johannes XXIII werd door vier neven van de Roncallipaus gedragen.

‘Moedige mannen’

Paus Franciscus noemde beide pausen in zijn preek voorbeelden van barmhartigheid en kerkelijke vernieuwers. Johannes XXIII was een “paus van volgzzaamheid aan de Heilige Geest” terwijl Karol Wojtyła “de gezinspaus” was. “Zij waren twee moedige mannen, vervuld van de vrijmoedigheid van de Heilige Geest, en hebben tegenover Kerk en wereld getuigd van Gods goedheid en van zijn barmhartigheid.”

Zij stonden, aldus Franciscus, voor een Kerk waarin het wezenlijke van het Evangelie geleefd wordt: liefde, barmhartigheid, eenvoud en broederlijkheid. Beide pausen hebben er naar gestreefd de Kerk “in haar oorspronkelijke gestalte te herstellen en te actualiseren”. (JP)

Frustreer de ontwikkeling van de Europese Unie niet

Het gesprek over de EU moet niet blijven steken in negatieve algemeenheden, vindt **Han van Mourik Broekman**. Nederland heeft Europa nodig.

Dat de EU voor een 'sluipende uitholling van de Nederlandse soevereiniteit' zorgt, zoals Kees van der Staaij en Diederik van Dijk van de SGP eerder in *Katholiek Nieuwsblad* beweerden, doet denken aan het verhaal van Grover Cleveland, president van Amerika, die naar de kerk was geweest. Zijn vrouw vroeg hem waar de dominee over gesproken had. Cleveland zei, "over de zonde". "En wat had de dominee gezegd?", vroeg zij. "Hij was er tegen", zei Cleveland.

Samenwerking nodig

Het gesprek over Europa wordt niet bevorderd als we het beperken tot negatieve algemeenheden zoals "sluipende uitholling van de Nederlandse soevereiniteit". Er zijn namelijk goede redenen waarom Europa zich ontwikkelt naar meer eenheid. De aldoor ontwikkelende technologie maakt de wereld kleiner, en in die kleinere wereld ontwikkelen zich machten zoals China en India, samen met gigantische ondernemingen zoals Google en Microsoft. Voor een land als Nederland met zeventien miljoen inwoners, dat de helft van zijn welvaart verdient in het buitenland, zal het noodzakelijk zijn samen te werken met grote verbanden om samen onze belangen te behartigen. De prijs daarvoor is dat men niet soeverein kan zijn in de zin dat men zelf alles bepaalt.

En die trends zullen, lijkt mij, alleen maar sterker worden; denk aan al die arme mensen in de wereld die net zo welvarend willen worden als Europeanen, en die meer en meer betrokken zullen worden bij het verder ontwikkelen van de technologie en economie.

Niet zonder Europa

Om deze punten iets concreter te maken, noem ik een aantal gebieden waar we niet zonder Europa uitkomen: handelspolitiek, bancaire verkeer en bancaire producten en risico's, landbouw en voedsel, immigratie, criminaliteit, communicatie, transport, patentrecht, concurrentieproblematiek (beletten van monopolies), productspecificatie (belemmeren dat dit middel op nationaal niveau gebruikt wordt om handel te belemmeren) enzovoort.

Daarbij komt dat gezien de sociale democratieën die we zijn, Europa een taak zal hebben om ervoor te zorgen dat de concurrentiestrijd tussen landen niet gebruikt wordt om de sociale voorzieningen uit te hollen.

Vaatjes buskruit

En dan is er nog de militaire problematiek. Europa geeft weinig uit aan het militaire apparaat. Omdat de uitgaven versnipperd zijn, doet ze dat inefficiënt. We kunnen ons dit veroorloven omdat we op Amerika kunnen leunen. Men kan zich afvragen hoe lang dat nog kan. Of moet men de al begonnen integratie nog veel groter opzetten? Zowel onze afhankelijkheid van Amerika als onze afhan-

De kernvraag wordt niet of Europa zich verder moet verenigen, maar welke taken op welk niveau uitgevoerd worden

kelijkheid van de noodzaak om samen te werken binnen Europa, betekenen dat onze soevereiniteit de facto beperkt is en beperkt blijft.

De militaire problematiek is niet onbelangrijk gezien wat er om ons heen gebeurt. Syrië, Egypte, Rusland, Libië, Mali, Centraal-Afrika, Oekraïne enzovoort, het zijn zoveel vaten of vaatjes buskruit. In het algemeen gesproken is er aan onze zuidgrens een grote groep disfunctionele landen met stagnerende economieën en een zeer grote werkloze, jonge bevolking. Het zal toch nodig zijn om daar een mate van ontwikkeling te brengen en om vrede te bewaren. Dat zal grotendeels door de Zuid-Europese landen gedaan moeten worden. Om de nodige dynamiek daar te creëren, zal samenwerking binnen Europa nodig zijn.

Subsidiariteit

De kernvraag zal dan ook niet worden of Europa zich verder moet verenigen, want dat zal noodzakelijk zijn, maar welke taken op welk niveau uitgevoerd worden.

Dan lijkt me het principe van de subsidiariteit de aangewezen weg. Taken en beslissingen dienen op het laagst mogelijk niveau gedaan en genomen te worden. Het lijkt me dat de trend naar decentralisatie ook op gang is; Frankrijk en Spanje zijn eerder gedecentraliseerd. In Groot-Brittannië zijn Wales en Schotland zelfstandiger geworden; in ons land worden allerlei taken naar de gemeentes overgeheveld.

Code

Het voorstel van Van der Staaij voor referenda is code voor het beëindigen van de ontwikkeling van het Europese project. Het invoeren van referenda in Nederland is een aanzet tot het invoeren van referenda in alle landen. In een systeem dat is gebaseerd op unanimiteit, is het gevolg het einde van enige dynamiek. Er is namelijk altijd wel een land waar tegengestemd wordt, vaak om de foute redenen.

Bovendien zijn referenda in de meeste van dit soort gevallen niet zo democratisch als ze lijken. Een zeer beperkt deel van de bevolking stemt, en het is praktisch onmogelijk om de problematiek waarover het gaat goed te presenteren. Ook spelen allerlei zaken mee die niets te maken hebben met waarover gestemd wordt.

Ik kan me wel iets voorstellen bij het idee om voorstellen die de grondwet raken ook als verandering van de grond-

dienstig verleden, en vergelijkbare rechtssystemen en democratische politieke systemen.

Europa heeft ook het gezamenlijke verleden van twee afschuwelijke oorlogen. Ik vermoed dat die oorlogen ook een teken waren dat het oude systeem van soevereine natiestaten niet meer in staat was om de problemen van ons continent op te lossen.

Sacraal gegeven

Soms heeft men de neiging ons Nederland als een onaantastbaar en sacraal gegeven te zien. Ik denk dat Nederland en ook de EU menselijke constructies zijn waarvan de waarde uiteindelijk bepaald wordt door wat ze tot stand helpen brengen. Dat wil niet zeggen dat zulke constructies niet gedragen zullen worden door visies en sentiment; een zeker mate van trots en overtuiging die mensen motiveert om offers te brengen. Voor Europa zal dat moeten groeien. (Het idee van premier Rutte dat de basis voor de Europese Unie alleen bestaat uit het feit dat het een banenmachine is, lijkt me geen toekomst te hebben.) We hebben nu een ongekennde vrede van zeventig jaar gehad met een aldoor groeiende welvaart. Laten we niet onderschatten wat in Europa bereikt is, en de verdere ontwikkeling en verbetering ervan niet frustreren. +

Han van Mourik Broekman is lezer te Eefde.

Een zekere mate van trots en overtuiging die mensen motiveert offers te brengen, zal voor Europa moeten groeien. Op de foto de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso.

Foto: AP

Geraakt door de tederheid

Vanuit de totale verlatenheid vond Tim Guénard God, zijn vrouw en het vaderschap. “Dat mijn kinderen mij papa noemen, is het mooiste op de wereld.”

Pascal Beukers

Wonderlijk, dat nota bene hij Moeder Teresa ooit hielp de staat over te steken. “Liefde begint thuis”, is een uitspraak van haar, en als er iemand is die in zijn jeugd nooit liefde heeft gehad, dan is het wel de Franse schrijver en opvoeder Tim Guénard (1958). Na een lange en moeilijke weg leerde hij uiteindelijk toch de liefde van God kennen.

Vastgebonden

Op internet zijn filmpjes te vinden waarin Guénard zijn verhaal vertelt. Als driejarige peuter bindt zijn moeder hem vast aan een elektriciteitspaal aan de kant van de weg en laat hem achter. De politie, die hem de volgende dag vindt, brengt hem naar zijn drankzuchtige en gewelddadige vader in Parijs; een grote en sterke man die er flink op los slaat als hij gedronken heeft. Op zijn vijfde verjaardag mishandelt zijn vader hem zo ernstig dat hij niet meer kan opstaan, omdat onder meer zijn beentjes verbrijzeld zijn. Ruim tweeënhalf jaar ligt hij in het ziekenhuis; hij krijgt geen bezoek. Tim troost zichzelf met de gedachte dat zijn vader hem toch ooit zal bezoeken. Dan meldt Bureau Jeugdzorg dat zijn vader uit de ouderlijke macht is ontzet. Omdat niemand hem wil adopteren, wordt hij op zijn achtste in een opvanghuis gezet voor kinderen met psychische problemen. Tim houdt zichzelf op de been door te dromen dat zijn moeder hem komt halen, zijn vader met drinken stopt en alles goed komt.

Ingelijst

Hij komt vervolgens bij een boerengesin terecht, dat hem uitbuit. De strenggelovige boerin boezemt hem angst in door te vertellen dat hij net zoals de dieren begraven zal worden, omdat hij niet gedoopt is. Wanneer het misbruik aan het licht komt, wordt hij overgeplaatst naar een ander boerengesin. Aan de wat gelukkigere tijd hier komt een einde wanneer Tim onterecht de schuld krijgt van een schuurbrand. Guénard komt in een autoritaire jeugdinstelling terecht, waaruit hij ontsnapt, en zwerft rond in Parijs, waar pooiers hem misbruiken als prostituee. Maanden later pakt de politie hem op en stuurt hem naar een tuchthuis, maar hij ontsnapt opnieuw. Op zijn vijftiende pakt de politie hem weer op. Van de rechter krijgt hij de kans om te beginnen als leerling in een steenhouwerij. Zijn woedeaanvallen kan hij fysiek afreageren in het zware werk. Daarnaast haalt hij zijn onderwijsachterstand in. Door de bokssport leert Guénard zijn kracht en agressie te kanaliseren. Zijn diploma als steenhouwer doet hij uit dankbaarheid cadeau aan de

rechter die hem ooit de kans gaf. Wanneer hij voor een sollicitatie het papier-tje toch nodig heeft, blijkt het ingelijst op haar bureau te staan.

Diep geraakt

Tijdens een metselcursus vertelt een jongen hem over God en Jezus. Guénard voelt zich aangetrokken door de innerlijke kracht die de jongen uitstraalt. Met verbazing hoort hij dat die jongeman met gehandicapten samenleeft. Geleidelijk aan begint Tim te vermoeden dat er een andere wereld is, die niet alleen uit kracht en desnoods geweld bestaat. Guénard leeft dan in twee totaal verschillende werelden. Aan de ene kant zijn vrienden, met wie hij naar de kroeg gaat, en aan de andere kant zijn nieuwe kameraad, met wie hij naar de Arkgemeenschap gaat, waar mensen met en zonder handicap samenleven. Guénard wordt diep geraakt door de tederheid, spontaniteit en warmte van de gehandicapte bewoners.

Uittesten

In het Arkhuis ontmoet Tim pater Philippe. Zoals hij met iedereen doet, test hij ook de pater. Hij neemt hem op zijn motor mee voor een gevaarlijke rit door de omgeving. De pater doorstaat die echter met een glimlach. Wanneer hij Guénard vraagt of hij vergiffenis van Jezus wil, beseft Tim dat hij niet gedoopt is en daarom niet bij Jezus hoort. Philippe legt hem uit dat Jezus zijn hart kent en onvoorwaardelijk van hem houdt. Guénard krijgt de sleutel van het Arkhuis, en ook dat test hij uit. Om vier uur 's nachts, na een avond stappen, staat

hij naast het bed van de pater. Die vraagt hem of hij nog eens vergiffenis van Jezus wil.

Guénard loopt nog steeds rond met gevoelens van wraak, afwijzing en woede in zijn lijf. Pater Philippe verwelkomt hem echter telkens met open armen, waardoor hij stapje voor stapje innerlijk geneest. Guénard noemt de jarenlange bezoeken aan de Arkgemeenschap een infuus dat liefde in zijn leven druppelde en hem langzaam omvormde.

‘Een gevecht’

In de Ark in Brussel ontvangt Guénard het naar eigen zeggen eerste en mooiste

‘Ik vertrouw God de Vader alle kinderen toe die niemand hebben om papa tegen te zeggen’

verjaardagscadeau van zijn leven. Een motorisch zwaar gehandicapte bewoner die niet kan spreken geeft hem een brief van vijf regels, die hij dagenlang, letter voor letter, op een typemachine heeft geschreven. Guénard zegt daarover in een van zijn boeken: “Hij zegt dingen over mij die niemand me ooit heeft durven zeggen” en “voor mij begint voortaan een gevecht dat ik nooit zal winnen”. Hij doelt op het gevecht met zijn verleden en het adagium dat wie mishandeld en verlaten is, ongetwijfeld zijn eigen kinderen zal mishandelen en verlaten; het gevecht met zijn reflexen van haat en geweld, die hem tot dan toe geholpen hebben te overleven. Guénard leert langzamerhand echter geloven dat de kracht van liefde groter is dan zijn diepe innerlijke wonden. Hij durft soms te

geloven dat God van hem houdt en dat Jezus hem vergeeft.

‘Papa’

Op zijn 22ste leert hij via de kerk Martine kennen, die hem om hulp vraagt bij het schilderen van haar appartement. Ze blijkt verliefd op Guénard, die dat maar nauwelijks kan geloven. Guénard is ook helemaal weg van Martine: voor haar, zegt hij, zou hij de hele Eiffeltoren geschilderd hebben. Ondanks alle moeilijkheden in hun relatie, kiezen ze voor elkaar. De evangelielezing in hun huwelijksmis is die van de Verloren Zoon. Guénard noemt zijn ja-woord “een eed om de logica van de genen te weerleggen, met de hulp van de Heilige Geest en onze liefde”.

Het stel krijgt vier kinderen. Ze wonen in Lourdes in een oude boerderij, waar ze jongeren in moeilijkheden opvangen. Over zijn vaderrol schrijft Guénard: “Mijn kinderen zijn mijn wortels geworden. Bij hen kreeg de gekwetste mens die ik ben, genezing. Als ze me papa noemen, loopt er een aangename rilling over m'n rug. Een heerlijk gevoel. Ik wil het niet gewoon worden dat ze me papa noemen. Het is het mooiste op de wereld. Ik denk terug aan al die pijnlijke keren dat ik anderen ‘mijn papa’ hoorde zeggen. Dank U. Ik vertrouw God de Vader alle kinderen toe die niemand hebben om papa tegen te zeggen.” +

Tim Guénard spreekt zaterdag 10 mei tijdens het katholiek gezinsweekend in Helvoirt en zondag 11 mei bij de broeders van Sint-Jan in Utrecht. Info: www.katholiekegezinnen.nl, www.stjan.org.

Tim Guénard ging het gevecht aan met zijn eigen verleden. “Mijn kinderen zijn mijn wortels geworden. Bij hen kreeg de gekwetste mens die ik ben, genezing. Ik wil het niet gewoon worden dat ze me papa noemen.”

'Zo doodgewoon en zo

Jezuïet Robert Regout was een man "die het geloof beleed vóór de voordeur". Hij zou er in 1942 in Dachau met zijn leven voor betalen.

Peter Doorakkers

Pater Frans Kurris (88) herinnert het zich nog goed. De Maastrichtse Servaasbasiliek "is een grote kerk", maar zat op een van de eerste zondagen van 1943 afgeladen vol. "Ik weet nog precies waar ik zat." De destijds zeventienjarige Kurris kwam net als zijn stadgenoten bidden voor de zielenrust van Robert Regout' (1896-1942). De hoogleraar-jezuïet, kind van de stad, was eind 1942 in het Zuid-Duitse concentratiekamp Dachau gestorven. "Wij wisten natuurlijk dat hij gevangen zat, en ook dat hij naar Duitsland vervoerd was. We kenden de geruchten dat zijn familie had gehoord dat hij overleden was. Die gingen als een lopend vuurtje door de stad, want Regout is in Maastricht een bekende naam door de porseleinfabrikant."

'Modern heidendom'

Toen hij overleed, had Robert Regout al ruim anderhalf jaar gevangenschap achter de rug, eerst in Arnhem, toen in Berlijn en uiteindelijk in het kamp. Zijn arrestatie, op 3 juli 1940, was niet uit de lucht komen vallen: wie het Nijmeegse studentenmilieu kende, moet geweten hebben hoe Regout tegenover nazisme en communisme stond. Als moderator van de Katholieke Universiteit had hij de studenten al aangespoord om zich in de totalitaire ideologieën te verdiepen: om ze te kunnen bestrijden,

moest je weten wat er niet aan deugt. Bij kennis alleen mocht het echter niet blijven, schreef hij in 1937, van gelovigen wordt meer gevraagd: "Het gevaar van het moderne heidendom wordt niet gekeerd, zolang de katholieken niet in hun persoonlijk en sociaal leven in toepassing brengen de leer van Christus en van Zijn Kerk."

'Diep mystiek'

Het was die houding, die de jonge Frans Kurris er mede toe aanzette jezuïet te worden. "Ik dacht aanvankelijk niet aan priester worden, maar toen ik zag dat jezuïeten God vinden in de werkelijkheid van alledag... Regout was een echte jezuïet: vanuit kennis van zaken en zijn geestelijk leven was hij sturend in de maatschappij aanwezig. Hij liet mij een andere manier zien om vruchtbaar te zijn in de Kerk. Hij had een diep religieus leven, was wars van klerikalisme en tegelijk diep mystiek.

Vergeet niet dat toen de Duitsers nog bezig waren Nijmegen binnen te trekken, hij al zijn eerste praatje erover hield tegen studenten. Hij was er als hoogleraar volkenrecht als de kippen bij om hen erop te wijzen wat een bezetter mag en wat hij niet mag."

'Parallel met Titus'

Inderdaad voltooit Regout al twee dagen na de Duitse inval een artikel waarin hij rustig het internationaal recht rond oorlog en bezetting beschrijft, "om een juiste en loyale houding te kunnen innemen, zowel tegenover ons vaderland als tegenover de bezettingsautoriteiten". In dezelfde trant reist hij rond om overheids personeel te adviseren over de omgang met de Duitsers, en bespreekt hij op universiteiten de opties voor verzet. Die "zachte aanpak",

De even beminlijke als standvastige Robert Regout stierf in 1942 in Dachau een serene dood.

denkt Kurris, moet de Duitsers "nog kwader" gemaakt hebben. "Wat dat betreft, is er een parallel met Titus Brandsma (de in 1985 zaligverklarde hoogleraar-karmeliet die ook in Dachau omkwam – pd)." Regout gold – eveneens net als Brandsma – als een beminlijke man. "Een middelgrote,

slanke, vriendelijke man, christen, en, zoals zou blijken, niet ongelijkend op zijn Heer en meester, Christus", zo omschreef de Oost-Duitse communist Karl Lill hem jaren na de oorlog in een abusievelijk aan de Universiteit Leiden gerichte brief. Lill had Regout in Dachau leren kennen, en de

pater had de nodige indruk gemaakt. "Wanneer", besluit hij zijn brief, "aan uw universiteit iets als een 'gouden boek' voor de groten van uw instelling bestaat, dan zou Regouts naam daarin opgenomen moeten zijn, en zijn beeltenis zou het waard zijn, in de scholen van uw land te hangen."

Agenda

Processie Bloedwonder

Alkmaar, zo 4 mei

Processie ter gelegenheid van 585 jaar Bloedwonder. Aanvang om 10.30 uur bij de Grote kerk (Koorstraat 2), aansluitend om 11.00 uur een H. Mis in de Laurentiuskerk (Verdrunkenoord 68). Info: (072) 51 12 396, www.matthiaslaurentius.nl

Charismatische recollectie

Den Haag, vr 9 t/m zo 11 mei

Ignatiaanse stille charismatische recol-

lectie in het Willibrordushuis (Oude Molstraat 35) o.l.v. pater Borreman s.j. Info/opgave: 034/55.16.47, gebedsschool@skynet.be

Open Kloosterdag

Diverse, za 10 mei

Landelijke Open Kloosterdag met als thema: 'Geroepen om te delen'.

Info: (073) 69 21 321,

www.openkloosterdag.nl

Open Kloosterdag

Utrecht, za 10 mei

Open Kloosterdag van het 'Klooster

Cenakel' (St.-Willibrordusstraat 34) van de zusters Dienaressen van de Heilige Geest van de Altijddurende Aanbidding. Aanvang 15.30 uur met getijdengebed. Afsluiting om 18.00 uur met gezongen vespers.

Info: (030) 24 35 167,

www.kloostercenakel.nl

Monastieke meeleefdagen

Echt, vr 9 t/m zo 11 mei

Weekend bij de trappisten van de abdij Lilbosch voor mannen van 17-39 jaar met interesse in het leven als monnik.

Info/opgave: www.abdij-lilbosch.nl

Bidtocht Zoete Moeder

's-Hertogenbosch, zo 11 mei

Maria-omwegang door het centrum van Den Bosch waarin het beeld van de Zoete Moeder megedragen wordt door leden van de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw. Aanvang om 19.00 uur bij de kathedraal (Torenstraat 16). Info: www.zoetelievevrouw.nl

Liduinafeest

Schiedam, zo 11 mei

Feest van de H. Liduina in de basiliek (Singel 104). Aanvang om 09.30 uur met een H. Mis met als hoofdcelebrant

sereen'

'Gelijken op Christus'

Het zegt iets over Robert Regout dat hij in Dachau de sympathie van Lill en een aantal andere communisten wist te winnen. De volgelingen van Karl Marx gingen in de regel namelijk fel tekeer tegen priesters: "Nee", schreef Regouts kamp- en ordegenoot Piet van Gestel na de oorlog met gevoel voor understatement, "het was zeker geen vriendelijkheid jegens ons dat het Priesterblok 26 volledig communistisch personeel kreeg..." In Lills warme woorden schemert iets door van een voorname dat Regout al jaren eerder had gemaakt. "Ik moet in mijn geheele gedrag, handelingen en woorden en voorkomen zoo veel mogelijk trachten te gelijken op Christus", noteert hij in augustus 1915 in zijn geestelijk dagboek. Regout is dan een jonge novice en de wereld is in de ban van een heel andere oorlog.

Kruisweg

Als de Goede Week van 1942 aanbreekt, wordt dit voorname hardhandig beproefd. Historicus en jezuïet Marc Lin-

deijer beschrijft de kruisweg die Regout met honderden andere geestelijken – priesters en dominees – moet gaan: "Urenlang in strafmars over het plein en door de straten van het kamp, op hun houten sandalen, met kapotte voeten, zonder voldoende kleding, zwijgend of op commando S.S.-liederen zingend. Urenlang staan in de houding, in een razend tempo onzinnige karweitjes uitvoeren, geen eten of drinken, op de been van 's morgens vier tot 's avonds negen uur."

Het zal hem fysiek breken, ook twee maanden in de ziekenbarak mogen niet baten. Terwijl hij daar verblijft, wordt hij ook bezocht door communisten, die soms wat te eten of te lezen voor hem meenemen. Het illustreert, schrijft Lindeijer, "zijn gave om vrienden te maken". Zijn kampgenoten Van Gestel en Rooyackers zullen later opmerken: "Wie Regout zag vatte moed", en: "Hij wist zich boven alles te verheffen." Elf communisten moeten hun bezoek overigens duur beko-

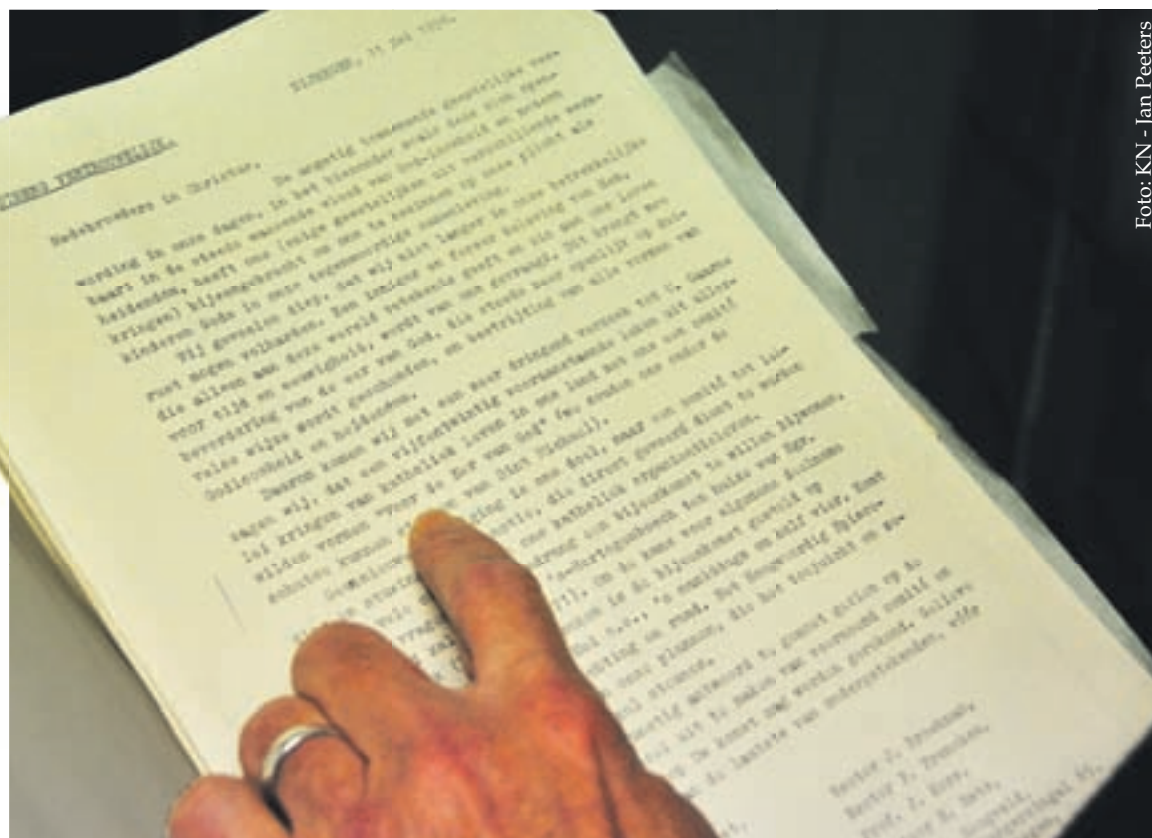

Foto: KN - Jan Peeters

In deze vertrouwelijke brief uit 1936 roept een aantal bezorgde priesters op katholieke leken bijeen te brengen om de "vloed van God-loosheid en modern heidendom" te keren. Het schrijven is mede getekend door de Robert Regout en Titus Brandsma. Beiden moesten hun inzet tegen de nazistische variant van het moderne heidendom in 1942 in Dachau met de dood bekopen.

pen: een wraakzuchtige opzichter laat hen naar Auschwitz deporteren, waar een derde van hen enkele weken later al dood is.

'Zo sereen'

Fysiek stuk belandt Regout in november opnieuw in de ziekenbarak, waar de (ook al communistische) verpleger Heini Stöhr

zich over hem ontfermt. Diens zorgen mogen niet baten: op 28 december blaast Robert Regout de laatste adem uit. De Oostenrijkse priester die zijn laatste biecht hoorde en hem de laatste sacramenten toediende, zou later opmerken: "Ik heb nooit vermoed dat het mogelijk was zo doodgewoon en tegelijk zo sereen en blij uit dit leven te gaan

als pater Regout het deed." En dan is er die Mis, begin 1943, in zijn geboortestad Maastricht. "Ik heb hem nooit in levenden lijve ontmoet", zegt Frans Kurris. "Maar hij was ook voor mij een held: een jezuïet die zijn leven offerde voor zijn vaderland, al hadden we er toen nog niet zoveel vermoeden van hoe dat precies was gegaan. Eigenlijk zouden ze een monument moeten oprichten voor allen die, zoals hij, niet rechtstreeks in het verzet zaten, maar door hun werk en persoonlijkheid getuigd hebben. Robert Regout was een man van een volwassen christendom, een martelaar die het geloof beleed vóór de voordeur." +

Voor dit artikel is mede geput uit het dossier over Robert Regout in het Nijmeegse jezuïetenarchief, en uit: M.J.F. Lindeijer & A. Welle (reds.), *Robert Regout, Maastricht 1896 – Dachau 1942*. Uitg. Vriendenkring van Robert Regout en Omnia-Fausta, 152 pp., geb., ISBN 90 74818 12 9. Het boek is te bestellen tegen gereduceerd tarief van € 25,- incl. verzendkosten via archieff@jesuïeten.org.

Een zaliverklaringsproces voor Robert Regout?

De Nederlandse tak van de jezuïeten heeft enkele jaren geleden bekeken "of het opportuun was een zaligverklaringsproces te starten", zegt pater Ward Biemans s.j., secretaris van de Vriendenkring van Robert Regout. Dat het er vanuit de orde nog niet van gekomen is, is volgens Biemans "een kwestie van beschikbare tijd en middelen, want er zijn ook andere jezuïeten die gestorven zijn in een faam van heiligheid, zoals pater Kluiters in 1985 in Libanon". Hij

beaamt daarnaast dat er op dit moment niet echt sprake lijkt van een wijdverbreide devotie voor Regout 'van onderaf', vanuit het volk zelf. Maar, merkt hij op: "Steeds als we hem in de belangstelling brengen, merken we dat hij leeft, dat mensen inspiratie bij hem vinden."

Een zaligverklaringsproces kan overigens ook door andere partijen worden begonnen. In Regouts geval liggen dan de bisdommen Roermond – waar hij werd geboren – en Den Bosch

– waar hij aan de Nijmeegse universiteit werkte – voor de hand.

Mgr. Stefaan Van Calster, verantwoordelijke voor de zaligen heiligverklaringen in beide bisdommen, ziet "zeker hier en daar interesse" voor Regout. "De eerste voorwaarde is dat er een continue belangstelling is voor een kandidaat-zalige. Dan moet er een actor zijn – dat kan iedere katholiek zijn, ook de jezuïeten – die een postulador aanstelt. Die vraagt op zijn beurt

de bisschop om een rechtbank te installeren." Op dit moment, voegt hij toe, is daar bij zijn weten in geen van beide bisdommen om gevraagd.

Ook de Bossche hulpbisschop Rob Mutsaerts laat desgevraagd weten dat hem geen vragen in deze richting bereikt hebben. "Maar als die komen, en hij komt ervoor in aanmerking, dan juich ik dat toe. Een zaligverklaring geeft een impuls." (PD)

Info: www.robertregout.nl

mgr. Hendriks. Om 14.00 uur is er een stille omgang, aansluitend o.a. gezongen vespers, aanbidding en rozenkransgebed.

Info: (010) 426 82 28,
www.liduinabasiliek.nl

Filmmiddag: kardinaal Van Thuan
Utrecht, zo 11 mei

Filmmiddag in de koffiekamer van de St. Augustinuskerk (Rozenstraat 1) over de zalige kardinaal Van Thuan. Aanvang 14.30 uur.

Info: (06) 14 39 54 13,
www.deaugustinus.com

Gebedsgroep

Den Bosch di 13 mei

Gebedsgroep o.l.v. pastoor Receveur in de kloosterkapel van de zusters van de H. Carolus Borromeus (Hervensebaan 6). Aanvang 11:00 uur Programma: H. Mis, conferentie, lof, rozenhoedje en biechtgelegenheid.

Info: (0348) 41 11 60, (0348) 41 08 89

Regiodagen Biddende Moeders

Diverse, v.a. za 17 mei

Regiodagen Biddende Moeders voor kennismaking, ontmoeting en inspiratie. Utrecht, za 17 mei 10.00 uur paro-

chie Johannes de Doper (Oranje Nassaulaan 2); Borne, vrij 23 mei 09.00 uur St. Stephanuskerk (Grotestraat 207); Nijnsel, za 24 mei 10.00 uur parochie Antonius van Padua (Lieshoutseweg 9A); Ubachsberg, di 17 jun 10.00 uur pastorie (Kerkstraat 28); Venray, do 19 jun parochiezaal (Leunseweg 5).

Info: (038) 33 74 864, (035) 64 09 029, (040) 24 25 738, (0475) 58 91 35,
www.rkactiviteiten.nl

RKJ volleybaltoernooi

Leidschendam, zo 18 mei

Volleybaltoernooi voor katholieke

tieners en jongeren georganiseerd door de RKJ Leiden. Aanvang om 10.00 uur met een H. Mis in de H. Lodewijkkerk (Steenshuur 19) in Leiden. Aanvang toernooi 12.00 uur.

Info/opgave: www.rkjleiden.nl

Bedevaart naar Heiloo

Amsterdam, 18 mei

Bedevaartstocht naar Mariabedevaartsplaats Heiloo, georganiseerd door de 'Missie Amsterdam' van de gemeenschap Emmanuel. Iedereen is van harte welkom om hierbij aan te sluiten.

Info: www.emmanuelnederland.nl/agenda

De Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling (DKCI) in het Aartsbisdom Utrecht is een kerkelijke rechtspersoon die financieel toezicht houdt op - en de gezamenlijke belangen behartigt van - de parochiële caritasinstellingen (PCI-en) in het Aartsbisdom Utrecht. De DKCI kan gevraagd en ongevraagd advies geven aan de bisdomstaf over het diaconale beleid in het Aartsbisdom Utrecht. De DKCI is tevens werkgever van de diocesane diaconale werkers in het Aartsbisdom Utrecht, die als belangrijkste taak hebben om de parochiële caritasinstellingen in het Aartsbisdom Utrecht te adviseren en te ondersteunen bij het vormgeven van hun diaconale activiteiten.

De DKCI in het Aartsbisdom Utrecht zoekt een nieuwe medewerker voor de combinatiefunctie van

**Teamleider (8 uur per week) /
Diocesaan Diaconaal Werker
(24-28 uur per week)**

De functie: Als teamleider geeft u vanuit de standplaats Amersfoort direct leiding aan vier diocesane diaconale werkers die regionaal werken in het aartsbisdom en aan de secretariael-administratief medewerkster. U bent verantwoordelijk voor het organisatorische deel van het werk en als zodanig tevens het directe aanspreekpunt voor het bestuur van de DKCI enerzijds en voor de bisdomstaf anderzijds. Daarnaast werkt u binnen de provincie Utrecht als diocesaan diaconaal werker voor een achttal parochies en PCI-en.

Uw hoofdtaken als teamleider zijn o.a.:

- Leidinggeven en coachen van de diocesane diaconale werkers en de secretariael-administratief medewerkster;
- Organiseren van de werkzaamheden conform de doelstellingen en het beleid van het bestuur van de DKCI en van de bisdomstaf van het Aartsbisdom Utrecht;
- Rapporteren aan het bestuur van de DKCI m.b.t. behaalde resultaten en voortgang;
- Organiseren en voorzitten van het werkoverleg met de diocesane diaconale werkers;
- Voeren van functioneringsgesprekken samen met de vicaris-generaal van het Aartsbisdom Utrecht.

Uw hoofdtaken als diocesaan diaconaal werker zijn o.a.

- Opzetten, in standhouden en ondersteunen van een diaconale structuur binnen de parochies;
- Onderhouden van contacten met pci-besturen inzake benoemingen, jaarplan, begroting,
- Jaarverslag en jaarrekening;
- Vormen en toerusten van leden van pci-besturen, leden van pastorale teams en vrijwilligers binnen caritas en diaconie;
- Initiëren, ontwikkelen en ondersteunen diaconale activiteiten in de eucharistische centra in de parochies;
- Initiëren, ontwikkelen en ondersteunen van diaconale projecten die voortvloeien uit contacten met pci-besturen en pastorale teams;

Uw profiel: U bent een natuurlijke leider die inspireert, activeert en motiveert. U bent een organisator met een focus op efficiency, effectiviteit en kwaliteit. U beschikt over uitstekende communicatieve vaardigheden en hebt gevoel voor bestuurlijke verhoudingen. U bent bij voorkeur woonachtig in de provincie Utrecht ivm de bereikbaarheid van het werk.

U beschikt over een academisch werk- en denkniveau op pastoraal/theologisch gebied en heeft een ruime ervaring op gebied van leidinggeven, coachen, organiseren en overige managementtaken. U hebt een goede kennis van de Nederlandse taal in woord en geschrift en een zekere vaardigheid in het Engels en het Duits. U bent vertrouwd met geautomatiseerde systemen in het algemeen en met Windows in het bijzonder. U bent praktiserend rooms-katholiek, u onderschrijft de leer van de Rooms-Katholieke Kerk en voert een levensstaat die daarmee overeenstemt.

Ons aanbod: U werkt in een rooms-katholieke organisatie met een open, collegiale cultuur en met voldoende ruimte voor eigen inbreng. Wij bieden prima arbeidsvoorwaarden (o.a. salaris en opleidingsmogelijkheden). In eerste instantie wordt u een jaarcontract geboden.

Uw reactie: Meer informatie: Mw. M. Beijer (huidige teamleider) tel.: 06-10563305. Uw schriftelijke sollicitatie, voorzien van CV, kunt u vóór 15 juni 2014 sturen naar info@dkci-utrecht.nl of aan Bestuur DKCI, Kerklaan 22, 3828 LB Amersfoort.

Meer informatie over de DKCI en het Aartsbisdom Utrecht: www.dkci-utrecht.nl en www.aartsbisdom.nl

PELGRIMSREIZEN 2014

9 Daagse Pater Pio in San Giovanni Rotondo (Italië) van 3 tot 11 mei 2014

Met bezoek aan Einsiedeln (CH) – Padua – Assisi - Norcia (San Benedetto) – Lanciano - verblijf 3 dagen bij Pater Pio - Loreto – Montechiari – Schauenberg (FR). Prijs **895€** per persoon op basis van een tweepersoonskamer en inclusief vol pension en afscheidsmenu. Toeslag singel kamer **230€**.

Bedevaartdagreis naar Parijs – Rue du Bac op 7 juni 2014

Prijs : 45€ per persoon. Gebedsleiding : Mevr. Cornelussen Tel. 0031 (0) 433617802

**11 Daagse Medjugorje (Bosnië en Herzegovina) 18 tot 28 mei 2014
& 17 tot 27 augustus2014**

Met bezoek aan Mariënfried op de heen en terugreis. Ter plaatse bezoek aan de Verschijningsberg Kruisberg – Kinderdorp enz...Prijs **638€** per persoon op basis een tweepersoonskamer en incl. vol pension en afscheidsmenu. Toeslag singel kamer **200€**.

12 Daagse Fatima (Portugal) en Lourdes (Frankrijk) 7 tot 18 oktober 2014

Bezoek aan Garabandal - Fatima met Aljustal - Burgos – Lourdes – Rue du Bac (Parijs) Prijs **1285€** per persoon op basis van een tweepersoonskamer en inclusief vol pension en afscheidsmenu. Toeslag singel kamer **280€**.

VRAAG NAAR ONZE UITGEWERKTE PROGRAMMA'S

REISBUREAU BENELUX CARS – ENNEVEN 128 – 3920 LOMMEL - BELGIË
TEL VANUIT NEDERLAND 0032 (0) 11 54 42 77 FAX 0032 (0) 11 54 50 66
e-mail : info@beneluxcars.be – website : www.beneluxcars.be Lic A1471

Kent u ...

De Heilige Jozef?

Kent u Gods uitverkoren

BESCHERMER

van Jezus en Maria?

Kent u Zijn Vriendenkring
en tijdschrift?

Houdt u ook van Maria en Jozef?
Sluit dan aan bij hun biddende Vrienden!

Gratis proefnummers, geen verplichting.
Tel: 00 32 56 310 486
Vriendenkring H. Jozef v.z.w.
Magdalenastraat 65, B-8940 Wervik
E-mail: vh.jozef@hotmail.be
noel.lepercq@hotmail.be

CARIEN VAN HEDEL
Antonia Vroom Karakim Tarentos

liturgische gewaden voor priester,
diaken, pastoraal werkende, misdienaar.
lezenaars- en altaarkleden, altaarlinnen.

stoffen en materialen voor het zelf
vervaardigen van gewaden en kleden.

HOOIDONK 15
5275 HT DEN DUNGEN
T 073-5940550
INFO@CARIENVANHEDEL.NL
WWW.CARIENVANHEDEL.NL

Retraites bij Onze Lieve Vrouw ter Nood

**In Missionair Centrum 'Het Julianaklooster', deel
uitmakend van de Bedevaartplaats O.L.V. ter Nood in
Heiloo, worden in de komende maanden de volgende
retraites georganiseerd:**

**dinsdag 13 – zaterdag 17 mei: MARIA-RETRAITE
(vanuit de spiritualiteit van de Heilige Grignon de Montfort)**

Deelnemers aan deze stille retraite zullen meer intens ervaren wat de Katholieke Kerk bedoelt te zeggen met de woorden: 'Door Maria tot Jezus'. Of zoals de H. Grignon de Montfort het schrijft: *"Om Jezus Christus in een ziel voort te brengen en die ziel in Jezus Christus, werkt de Heilige Geest dan ook des te krachtiger naarmate Hij er Maria, Zijn geliefde en onafscheidelijke Bruid, inniger aanwezig vindt"*. Kosten p.p. 'all-in': €175,- excl. btw.

dinsdag 24 juni – zaterdag 28 juni: IN DE KRACHT VAN DE HEILIGE GEEST

Wie kent die momenten niet, dat je er even helemaal doorheen zit en ervaart dat eigen krachten te kort schieten? Tijdens deze stille retraite worden de deelnemers meer vertrouwd gemaakt met de Persoon van de Heilige Geest, de kracht van God, die ons leven wil bezielen en van binnenuit omvormen. De Heilige Geest, door Jezus ook de 'Helper' genoemd. Hij is het die de apostelen inspireerde en hun bestaan vervulde met de onmetelijke Liefde die God zelf is. Kosten pp. 'all-in': Kosten p.p. 'all-in': €175,- excl. btw.

dinsdag 30 september – zaterdag 4 oktober: ENGELENRETRAITE

De engelen hebben de taak gekregen ons te dienen en te beschermen, om ons dieper binnen te voeren in het mysterie van Gods Liefde. Ieder mens heeft ook een persoonlijk een eigen engel, zoals valt op te maken uit de woorden van Jezus (Mt. 18,10). Tijdens deze stille retraite zullen we ons verdiepen in wie de engelen zijn en hoe we hun hulp kunnen aanwenden om Gods Liefde voor ons dieper en inniger te ervaren. De retraite wordt gegeven in samenwerking met een pater Ambrosius en een zuster Mechtilde van de congregatie 'Sancta Crux', van het engelenwerk. Kosten p.p. 'all-in': €175,- excl. btw.

Verdere informatie en opgave De volledige programma's vindt u op onze website www.olvternood.nl. Het programma wordt na opgave, zo gewenst, ook over de post toegestuurd. Opgave is mogelijk m.b.v. het aanmeldingsformulier op de website, of op werkdagen, behalve woensdag, telefonisch tussen 09.00 en 15.00 uur.
Telefoonnummer: 072-505 1288.

Geloven maakt anders

DE KERK IS HEILIG. Dat twee misbruikaanklachten tegen een bisschop gegrond verklaard worden, aldus de berichtgeving, versterkt het crisisgevoel rond de Kerk. Het fuseren van parochies en sluiten van kerkgebouwen roept teleurstelling op. Gekrakeel, zoals over de opportuniteit van een bezoek van paus Franciscus aan ons land, werkt verwarrend. Sommige geestelijken in ons taalgebied zijn aangeklaagd vanwege ongewenste seksuele handtastelijkheid. Allemaal redenen waarom bij veel mensen het vertrouwen in de Kerk geschaad is. Media intensiveren het beeld van een negatieve spiraal. Daarbij komt een denkklimaat, dat elke vorm van bewust christelijk geloof in diskrediet dreigt te brengen, zoals de breed verspreide slogan: onze vrije wil is een illusie! Kortom: de ‘gewone christengelovige’ raakt steeds meer gemarginaliseerd en onze kerkbetrokkenheid wordt zwaar op de proef gesteld. De Kerk wordt gereduceerd tot een soort van ‘noodzakelijk kwaad’.

Heilig is iets geheel anders dan probleemloos. Ook vandaag behoudt de katholieke Kerk grote pretenties. Immers, zij heeft zichzelf niet uitgevonden. “Ik geloof in de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk”, spreken wij uit in onze geloofsbelijdenis. Is die overtuiging te rechtvaardigen?

Vanuit de Schrift duidt de term ‘heilig’ op wat eigen is aan de Allerhoogste. Petrus noemt Jezus: “de Heilige Gods” (Joh. 6,69). Nadat hij Jezus van Nazareth heeft beleden als de Christus, zegt de Heer: “Op deze steenrots zal Ik mijn Kerk bouwen en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen” (Mt. 16,18). Pau-

lus spreekt over de mariale Kerk als “bruid van Christus” (Ef. 5,27). Vaticanum II gebruikt voor haar verschillende bijbelse beelden die elkaar aanvullen: volk van God, lichaam van Christus, tempel van de Heilige Geest. De Kerk is heilig omdat zij God toebehoort, ook al zijn wij zondige en falende mensen. Sacramenten, die genade geven, zijn afhankelijk van en gedragen door de Kerk, waarbij de bedienaar een instrument is van de Heer, ook al is het alleszins wenselijk dat de priester of diaken die ze toedient geloofwaardig en heilig is in woord en daad. Het betekent dat God zijn Kerk heiligt, ook al wordt ze in de praktijk opgebouwd door gebroken mensen. Het gaat hierbij om de echtheid van God en de realiteit van Gods menswording in Jezus Christus, zoals die op unieke wijze voortleeft in de door Hem gestichte en met Hem verbonden Kerk. In die zin is de Kerk *in* de wereld, zonder *van* de wereld te zijn. Dat is haar kracht, maar het is tevens haar kwetsbaarheid.

Heilig betekent dat we geloven dat God trouw is aan zijn eens gegeven woord. In de samenleving zou de Kerk moreel gezag moeten uitstralen. Dit komt thans te vaak in de knel. Voor ons kerkbesef is daarom ervaring met de wereldkerk – Rome, Lourdes, elders – onmisbaar. Kijk naar de grote gestalten van weleer, heilig verklaard of onbekend. Heb oog voor overtuigend gelovig gezinsleven en contemplatief bestaan omwille van de Heer. Door alle tijden heen zie je de verborgen maar ook reële vitaliteit van onze Kerk.

Mgr. Joris Schröder

Bijvoorbeeld Tot elke prijs

“Elisabeth, ik haat God, zal Hem altijd blijven haten.” Nog voordat de Franse arts Felix Leseur is uitgesproken heeft hij spijt. Ze ligt voor hem en heeft nog maar enkele dagen, misschien zelfs uren, te leven. Ze vertelde hoe hij zich na haar dood zou bekeren, monnik zou worden, sterker nog, priester.

Hun vrienden waren vrijwel zonder uitzondering atheïstisch. Maar de bezoekers zijn allemaal katholieken, waar komen die vandaan? En als Elisabeth op 3 mei 1914 overlijdt, komen er meer, ontelbaar veel meer. De priester die voor de begrafenis gevraagd is, vraagt zelfs: “Wie is deze vrouw? Ik heb nog nooit zo iets gezien.”

Felix mist haar, ze was altijd zo blij, ook al was ze nog zo ziek. Rommelend in háár bibliotheek vindt hij alle grote katholieke werken. Toen Elisabeth in zijn bibliotheek niet vond wat ze zocht, had ze er zelf een ingericht. Dan vindt hij een brief: “Lieve Felix, in 1905 vroeg ik de almachtige God mij veel te laten lijden, genoeg om jouw ziel te redden. Zodat op de dag dat ik moet sterven de hele som is betaald.” Ze schrijft hoe ze de gedachte dat zij hem in de hemel niet meer zou terugzien niet kon verdragen, hoezeer zij leed omdat zij haar liefde voor de Heer en zijn Moeder niet met hem kon delen.

Hij had gedacht haar het katholieke geloof uit het hoofd te kunnen praten. Ze had veel verdriet gehad

toen zij ontdekte dat zij nooit de vreugde van het moederschap zou mogen kennen. Maar hij leerde haar het uitgaansleven kennen, hun bestaan was één groot feest. Hij gaf haar boeken die God ontkenden en gelovigen belachelijk maakten. Maar die boeken overtuigden haar juist van zijn ongelijk. Zijn rede kon het niet winnen van haar geloof. In haar dagboek leest hij over haar weg terug naar het geloof. Ze studeerde theologie en vulde haar leven met werken van naastenliefde. Toen ze ziek werd, schreef ze talloze brieven. Aan wie? Hij had geen enkel idee.

Lang geleden waren ze samen in Lourdes geweest. Nu zij dood is, wil Felix terug, bewijzen dat niet zij, maar hij gelijk had. Staande voor de grot kijkt hij naar het grote beeld en denkt aan die dag lang geleden dat zij daar zat te bidden. Nu staat hij daar alleen en leeg, en kijkt omhoog, recht in de ogen van Maria, de moeder van God. Dan valt hij op zijn knieën, bidt en gelooft.

Weer thuis ontmoet hij Elisabeths geestelijk leidsman, een pater dominicaan. Niet lang daarna treedt hij zelf in, jaren later wordt hij priester gewijd. Zijn bekering is volledig, volledig door Elisabeth betaald. Ze is ondertussen eerbiedwaardig.

Michaël As

Brechje

Tot voor kort dacht ik dat ik een van de weinigen was die het lastig vind om te bidden. Ik ben nogal een activist en bidden lijkt iets heel inefficiënts in zich te hebben: zitten, stil zijn, Bijbellezen... En dat terwijl de spruitjes gekookt moeten worden, de was gedraaid, m'n baan gecheft en de kinderen naar KISI

gebracht. Op de een of andere manier vertelt mijn verstand me dat ik dat allemaal niet voor elkaar krijg met contemplatie en ascese.

Dus wat schetst mijn verbazing toen ik het Franse katholieke tijdschrift *Il est vivant* las over het gebed: ook de meest enthousiaste en kerkbetrokken katholieken bidden niet of nauwelijks. Vooral vaders (!) met banen en kinderen geven tot hun grote spijt toe dat ze er niet aan toekomen, tenzij ze op retraite zijn. Heel begrijpelijk en ik zou de laatste zijn die een steen durft te werpen.

En toch is het maar ernstig de vraag of we zonder gebed ook maar iets zinnigs kunnen doen voor de hemel en de Kerk. Jezus zegt: “Wie in Mij blijft (...) draagt veel vrucht, want los van Mij kunt gij niets” (Joh. 15,5 e.v.). Paus Benedictus zei ooit: “Bidden is een kwestie van leven of dood.” Kortom: zonder gebed zijn we eigenlijk nergens. Het leven van de heiligen laat het ons zien: hoe intenser verbonden met God, hoe meer missionair. En daartoe zijn we toch op aarde, of niet soms?

Maar ja, hoe kom je zo'n ‘gebedstijd’ nou door, vragen ook de Fransen zich af. Wat doe je eigenlijk als je daar zo voor je icoon of zelfs voor het Allerheiligste zit? Ook zij hebben net als ik last van een hoofd vol herrie voortkomend uit ons drukke leven. Als ik al de tijd neem en stil word, ontvouwen de to-do-lijstjes zich in 3D voor mijn geestesoog. En zo dreigt mijn gebedsleven een soort pingpongballetje op de oceaan te worden: het stuitert alle kanten op.

Een vader van een groot gezin stelt voor om ons gebed te structureren. En nee, geen uren lang, maar in vier minuten per stap. Vier minuten om stil te worden om het lawaai te temperen en zo echt in Gods aanwezigheid te komen. Vier om het Woord van God te lezen en ook te bedenken: hoe heb ik Gods woord van gisteren vandaag concreet in praktijk gebracht? Vier minuten om een tijd van aanbidding te nemen, zoals het eerste gebod van ons vraagt: ‘Bemin de Heer uw God met geheel uw hart.’ En nog eens vier om mijn eigen intenties en die van anderen bij de Vader neer te leggen: de wereld heeft nood aan gebed. Een ruim kwartier per dag dat je kunt nemen waar je ook bent: in een kerk, maar waarom ook niet in de auto of op je werk? Da's op zich kort, maar wie dit voor elkaar krijgt, wordt uitgedaagd om het dagelijks met een minuut te verlengen.

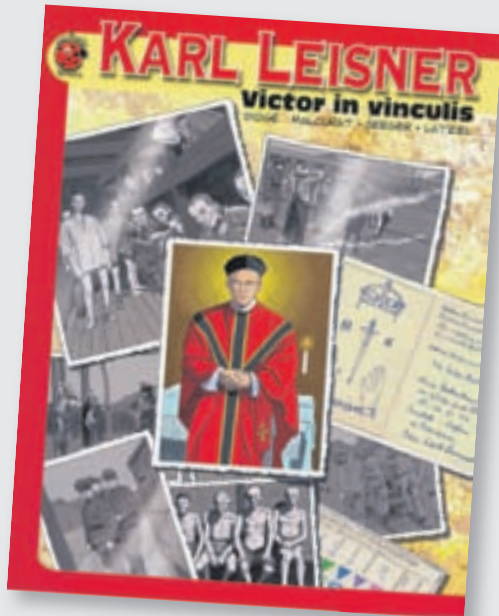
Kijk, daar kan ik wat mee: concreet en met inhoud. Nou nog gewoon dóen!

Brechje Loenen

Wijding als verzet

Na zijn diakenwijding belandt Karl Leisner (1915-1945) met tbc in een sanatorium, waar een negatieve opmerking over Hitler hem in 1939 op arrestatie komt te staan. Terwijl zijn jaargenoten allang priester zijn, teert hij weg in het kamp, waar hij met zijn opgewekte verschijning menigeen bemoedigt. Als in 1944 een Franse bisschop Dachau wordt binnengebracht, gebeurt het ongedachte alsnog: Leisner ontvangt achter het prikkeldraad de zo verlangde priesterwijding. Eén Mis zal de uitgeputte priester in zijn leven opdragen, voordat hij kort na de oorlog overlijdt. De pater die in het kamp een houten bisschopsstaf sneed, graveerde er de leuze *Victor in vinculis* in: overwinnaar in boeien. Het zijn toepasselijke woorden voor deze inmiddels zalige, die een bijzondere voorliefde had voor de jongeren. Met recht is hij dan ook de patroonheilige van de internetcursus *Waarom Jezus? -rk*. Dankzij het vertaalwerk van de Leidse pastoor Jeroen Smith kunnen we de strip over het getuigenis van Leisners leven ook in het Nederlands lezen. (PD)

Didgé en Marie Malcurat, Karl Leisner - Victor in vinculis. Uitg. Coccinelle, 48 pp., hc., ISBN 978 2930 273 61 7. Te bestellen voor € 9,95 excl. portokosten via (06) 23 25 32 02 of karl.leisner.nl@gmail.com. Zie ook www.karl-leisner.nl.

'Rateve di kinder!'

De familie verhalen in de kamp-literatuur zijn nog hartverscheurender dan andere. Henry Orenstein, nu een bekende Amerikaanse uitvinder, geeft daar een voorbeeld van: een beklemmend verslag van de fuik waarin hij met zijn gezinsleden gedreven werd. Ten slotte worden vader en moeder door de Gestapo afgemarcheerd voor executie. Moeder draait zich nog een laatste keer om en roept naar de oudste zoon in het Jiddisch "*Rateve di kinder!*", 'Red de kinderen!' En inderdaad zal die zoon enkele kinderen helpen te overleven, zoals Henry, maar niet allemaal. Dit verhaal onderscheidt zich, zoals Claude Lanzmann in het voorwoord terecht opmerkt, door de nauwkeurige chronologie. Het is in zekere zin een geschiedenis van '40-'45 vanuit het perspectief van een concentratiekampgevangene. Interessant zijn ook zijn observaties, bijvoorbeeld dat de winter van 1941/42 al het be-

gin van Hitlers einde betekende, doordat de eerste Russische winter het Duitse gevoel van onoverwinnelijkheid fnuikte. Voor Orenstein betekende overigens de Holocaust niet het einde van zijn Godsbesef, maar – hoe paradoxaal ook – eerder het begin ervan. (HR) *Henry Orenstein, Ik zal leven. Hoe ik als Poolse Jood de Holocaust overleefde. Uitg. Gideon, 346 pp., pb., € 19,95, ISBN 978 90 5999 040 1*

Nuntius

Auschwitz was een ongelofelijk zwaar bewaakt 'geheim'. Desondanks wisten vijf Joden te ontsnappen. Een van hen was Rudolf Vrba, samen met zijn vriend Alfred Wetzler. Na hun ontsnapping schreven ze samen het Vrba-Wetzler-rapport over wat er werkelijk in Auschwitz aan de gang was. Dat rapport – hoewel niet het eerste – had groot effect, nadat Vrba het besprak met de nuntius in Slowakije, die er letterlijk om huilde en het doorspeelde naar paus Pius XII. Het werd in juni 1944 gepubliceerd door de BBC en *The New York Times*. Anne-

melyk is dat het levens gered heeft, vooral van Hongaarse Joden. Het transport van hen was laat op gang gekomen maar werd na druk van wereldleiders op de Hongaarse leider Horty (ook weer via de nuntius) snel weer stilgelegd. Dit liep allemaal via de katholieke Kerk, iets wat Vrba allemaal nogal koeltjes beschrijft. Kennelijk is de mythe over de 'zwijgende paus' sterker dan zelfbeleefde werkelijkheid. Natuurlijk was er in Slowakije ook de complexe geschiedenis met mgr. Tiso, maar dan nog. Hoe dan ook, dit is een bijzonder 'kampboek', dat ook zonder de historische implicaties lezenswaardig is. (HR)

Rudolf Vrba, Ik ontsnapte uit Auschwitz. Uitg. Kosmos, 404 pp., pb., € 14,99, ISBN 978 94 2155 762 5

Huwelijksliefde

Wie door de nazi's naar het concentratiekamp werd afgevoerd, wachtte een lijdensweg. Maar dat gold ook voor zijn geliefden. Dit is een getuigenis van domi-

neesvrouw Jeanne Tunderman, die haar man – die een principiële verzetshouding aannam – naar Amersfoort zag verdwijnen, waarna hij naar Dachau werd afgevoerd. Daar stierf ds. Wim Tunderman op de Tweede Kerstdag van 1942. Het heeft iets voyeuristisch om dan meteen naar die dag door te bladeren in het dagboek. Ik kan u verzekeren dat het u diep zal ontroeren. De lezer weet immers wat de schrijfster dan nog moet ervaren: dat haar zielsbeminde echtgenoot op dat moment onder de grootste ellende overlijdt. Als ze dat op 8 januari verneemt, aanvaardt ze het direct in diep geloof: "Ons leven zal niet meer samen gaan", concludeert ze, en ze bidt: "Mijn God, Uw weg is wonderlijk. U doet het tarwegraan rijpen, en haalt het in uw schuur." Haar man is 'binnengehaald' en nu vraagt ze daar zelf ook om. Haar gebed wordt snel verhoord. Op zondagmorgen 4 april zakt ze in elkaar. Dit is een juweeltje van een getuigenis, waaruit een diepe liefde spreekt, zowel voor haar man als voor God. (HR) *Trudy Koens (red.), Hij was in Dachau. Oorlogsdagboek (1942/3) van Jeanne Tunderman. Uitg. Plateau, 128 pp., geb., € 16,90, ISBN 978 90 5804 089 3*

Theorbe

Robert de Visée (1655-1733) bespeelde vele instrumenten: luit, gitaar, viola da gamba en theorbe, een zeer grote luit. Zijn grootste bekendheid genoot hij als theorbist. Als zodanig was De Visée verbonden aan het hof van Lodewijk XIV. In 1716 publiceerde hij een omvangrijke verzameling stukken voor theorbe. Bijna uitsluitend suites: reeksen dansen voorafgegaan door een prelude. De stijl vertoont verwantschap met de klavecimbelmuziek uit deze tijd. Visée hanteert veelvuldig de *style brisé*. In deze Franse stijl worden samenklanken vrijwel altijd gebroken uitgevoerd, dat wil zeggen: tonen van akkoorden klinken na elkaar en niet tegelijkertijd. De meeste dansen zijn aangename sfeerstukken, die evengoed tot meditatie als tot een sierlijke dans uitnodigen. De hoeveelheid versieringen blijft beperkt. Dit lijkt mij een keuze van theorbist Fred Jacobs. Hoewel de Franse luitmu-

ziek vol regels zit, had de uitvoerder juist hier wel enige vrijheid. Fred Jacobs speelt zelfs herhalingen op exact dezelfde wijze. Een beetje barok-theorbist zou hier zijn versierkunst in de strijd geworpen hebben. Dit neemt niet weg dat de cd *Confidences Galantes* aangename luistermuziek bevat, subtiel en verfijnd. Fred Jacobs tokkelt er lustig op los. Iedere dans is een fraai klinkende miniatuur. (Arnaud Heerings) *Robert de Visée, Confidences Galantes. Fred Jacobs, French theorbo. METRONOME CD 1089*

Correctie

De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor de muziek van Mieczyslaw Weinberg (1919-1996). Toeval? Nee, want aanleidingen zoals mooie ronden herdenkingsjaren zijn al enige tijd niet aan de orde. Drijvende kracht achter deze recente dubbel-cd is de violist Gidon Kremer. Deze Letse violist laat zich in de regel alleen maar door muzikale motieven leiden. Zo brak hij in het verleden ook al eens een lans voor Sofia Gubaidulina. Liefhebbers van moderne Russische muziek weten hoe terecht dat was. Als we nu de *Sonate no. 3 voor viool solo* van Weinberg beluisteren, begrijpen we direct waar Kremers fascinatie vandaan komt. Weinbergs sonate klinkt uitdagend. De muziek is van een zodanige moeilijkheidsgraad dat zelfs een professionele violist hier echt zijn tanden in moet zetten. Bovendien laat Weinberg de luisteraar alle hoeken van het muzikale spectrum zien. Dit geldt eveneens voor zijn tiende symfonie, gespeeld door het fantastische Kremerata Baltica. Het orkest bestaat geheel uit talentvolle jonge strijkers uit de Baltische staten. Het speelt gedisciplineerd en vitaal. Weinbergs symfonie doet daarbij niet onder voor een volwassen stuk van Prokofjev of Sjostakovitsj. De muziekgeschiedenis heeft echter een paar afslagen genomen waardoor Weinbergs muziek uit het zicht verdween. Misschien dat deze dubbel-cd deze error kan corrigeren... (AH) *Mieczyslaw Weinberg, Gidon Kremer (viool), Kremerata Baltica. ECM NEW SERIES ECM 2368*

Boek Jarig Conservatief Café

Het Conservatief Café bestaat vijf jaar. Om dit te vieren, komt 16 mei het boek uit *Net mensen, iedereen conservatief*. Aan de ene kant is het zo laagdrempelig geschreven als of het een *Conservatisme voor Dummies* is: bedoeld voor mensen die nauwelijks iets afweten van het conservatisme maar wel geïnteresseerd zijn in de maatschappelijke en politieke onderwerpen. Maar het boek is zeker ook boeiend voor de meer belezen lezer of zelf de politicoloog die veel van het conservatisme afweet. Dit komt onder meer doordat elf vooraanstaande sprekers van het Conservatief Café in het boek aan bod komen via interviews, essays en portretten.

Zo geeft *Elsevier*-hoofdredacteur Arendo Joustra zich bloot over onze monarchie en schrijft oud-KN-columnist en voormalig minister van Defensie Hans Hillen over gezag. Extra vermakelijk zijn onder meer de cartoons van (KN-cartoonist) Bob Leenders, die alle elf sprekers scherp portretteerde.

"Het Conservatief Café heeft als doel het samenbrengen van conservatieven uit alle geledingen van de samenleving", vertelt voorzitter Wilco Boender. "Niet meer en niet minder. Wij schrijven geen politieke

pamfletten, wij zijn geen denktank. Wij bieden een plek voor debat en ontmoeting. Uit debatavonden zijn leeskringen ontstaan, netwerken en vriendschappen tussen mensen met andere achtergronden maar eenzelfde maatschappijvisie."

Boender ziet dat het in Nederland moeilijk is om jezelf 'conservatief' te noemen. "Het woord vinden ze te reactionair of te ouderwets. Maar dat komt vooral door onwetendheid. Velen weten eigenlijk niet wat conservatief zijn inhoudt, terwijl het gaat over een stevig cultureel fundament met twee pijlers: Jeruzalem en Athene."

Volgens Boender is iedereen in meer of mindere mate conservatief. "We zijn het er eigenlijk allemaal wel over eens dat we via opvoeding, onderwijs en door elkaar aan te spreken op fouten mensen moeten behoeden voor slechte dingen. En dat mensen verantwoordelijkheid voor elkaar moeten nemen. De overheid heeft ons decennia lang in de watten gelegd. Daar zijn we door verpest."

Met het boek hoopt het Conservatief Café dat Nederlanders het conservatisme leren kennen en herkennen. "In de vijf jaar dat we bestaan, is de behoefte aan conservatief gedachtegoed in Nederland gegroeid", denkt Wilco Boender. "Vooral door de economische crisis zijn we bij

problemen minder geneigd om naar de overheid te kijken, maar zoeken we eerst naar gemeenschappelijke oplossingen." Volgens Boender groeit daarom de christelijk-conservatieve SGP op dit moment zo hard: door meer aanhang uit klassiek-liberale en orthodox-katholieke kringen die op zoek zijn naar stabiliteit, zekerheid en een sterke *civil society*. (MO)

Lustrumfeest 5 jaar Conservatief Café: 16 mei vanaf 20.00 uur in Stadhuis aan de Markt in Gouda. Met o.a. overhandiging van het eerste exemplaar van 'Net mensen, iedereen conservatief' aan Frits Bolkestein en EU-debat tussen Thierry Baudet en Arend Jan Boekstijn. Entree €12,50, incl. koffie en 2 consumptiebonnen. Info: conservatiefcafe.nl

Media

De laatste ooggetuigen

Het was één van de slechtste plekken waar je in Nederland kon zitten in de oorlog: het relatief onbekende Kamp Amersfoort. Verscholen in de bossen voerde de lokale SS een regime van totale wilkeur. *Kruispunt TV* brengt verhalen uit Kamp Amersfoort, over ontberingen en angst, over geloof en liefde. Zondag 4 mei om 23.20 uur bij het RKK op Nederland 2.

2doc: Het zit in de genen

Het leven van Jaap en Wieke de Jong wordt flink op de proef gesteld als na de geboorte van hun derde dochter bij hen een genetische complicatie in de meisjeslijn wordt vastgesteld. Dit verklaart dat hun drie dochters een verstandelijke beperking hebben. Er volgt een persoonlijke zoektocht naar zingeving. Woensdag 7 mei om 23.00 uur bij de EO op Nederland 2.

Luistertips Radio Maria

Zondag 4 mei om 10.00 uur *Eucharistieviering* vanuit de St.-Martinuskerk in Weert.

Maandag 5 mei *Levenslicht* over het huwelijk. Om 10.00 en 23.00 uur.

Dinsdag 6 mei in *Leven met God* de cd *Heilige Geest*. Om 8.15 en 20.00 uur.

Woensdag 7 mei in *Leven met God* de nieuwe evangelisatie. Met mgr. Liesen. Om 8.15 en 20.00 uur.

Vrijdag 9 en zaterdag 10 mei de *Internationale Meimarathon 2014*. Twee dagen live i.s.m. de Wereldfamilie van Radio Maria. Van 06.30 tot 22.00 uur.

Beluister Radio Maria: AM675, www.radiomaria.nl

Volg kntwitter > @KNieuwsblad

Boek The Immigrant

Het eerste shot van *The Immigrant* laat het Vrijheidsbeeld zien, omgeven door dichte mist. Symbolisch wellicht, want de vermeende 'onbegrensde mogelijkheden' die de Poolse immigrantenzussen Ewa en Magda in het New York van 1921 verwachten te krijgen, vallen bitter tegen. Magda betreedt het vaste land zelfs nooit. Hoewel de zusjes in de wachtrij op Ellis Island bidden voor veiligheid en de stichting van een fijn gezin, wordt Magda uit de rij geplukt. Ze heeft tuberculose, moet maandenlang in quarantaine en zal daarna weer teruggestuurd worden naar Polen.

Ewa wordt als vrouw met een verwerpelijke moraal gezien, wegens vermeend bedenkelijk gedrag op de boot tijdens de overtocht. Ze kan nergens heen, totdat de ogenschijnlijk behulpzame Bruno zich over haar ontfermt. Hij blijkt de baas te zijn van een pikante, burleske club, waar hij vrouwen inzet als gezelschapsdame en prostituee. Hij manipuleert Ewa. "Met dit werk help je je zusje." Het lijkt Ewa de enige manier om 'gemakkelijk en snel' het geld te verdienen dat nodig is om

Magda te laten verzorgen en vrij te kopen. Bovendien heeft Bruno de daarvoor noodzakelijke 'connecties', dus ze moet zich wel aan hem binden, hoe afschuwelijk ze dit ook vindt. Ze houdt zielsveel van Magda en heeft haar de belofte gedaan weer bij elkaar te komen. De wat gladde Orlando verschijnt ook nog ten tonele en valt als een blok voor Ewa, tot ongenoegen van Bruno. Ewa is diepgelovig en wordt verscheurd door schaamte en angst. Ze slaapt met een kruis op haar nachtkastje en een priem onder haar kussen, beide ter bescherming tegen al het kwaad. "Is het niet zondig om zo te overleven? Ik weet dat ik niet naar de hemel ga", zo wanhoopt ze tijdens de biecht. De priester antwoordt: "God vergeeft. De schepper verheugt zich als een verloren lam terugkomt."

Regisseur James Gray komt zelf uit een New Yorkse immigrantenfamilie. Zijn Russische opa werd geboren als 'Greizerstein'. Gray baseerde *The Immigrant* grotendeels op de verhalen die hij van zijn grootouders hoorde. De film is soms wat traag en slepend. Vooral de prachtige beelden

blijven echter boeien, met uitzonderlijke hulde voor het nu al historische eindshot. Bovenal: *The Immigrant* gaat in essentie over zonde en vergeving, en is daarmee belangwekkend. Verward en beschadigd blijft Ewa trouw aan haar overtuiging en mild van hart. Hulde. (Hettie van der Ven)

Film: The Immigrant (2013), Verenigde Staten, 117 min. Regie: James Gray, met o.a. Marion Cotillard, Joaquin Phoenix, Jeremy Renner.

Liturgie

Vrijdag 2 mei

Lezing: Hand. 9,1 - 20
Evangelie: Joh. 6,52 - 59 (Wit)

Zaterdag 3 mei

HH. Filippus en Jacobus, apostelen
Lezing: Hand. 9,31 - 42
Evangelie: Joh. 6,60 - 69 (Rood)

Zondag 4 mei

Derde zondag na Pasen
(Getijdengebed week III)
Eerste lezing: Hand. 2,14 + 36 - 41
Tweede lezing: 1 Petr. 2,20 - 25
Evangelie: Joh. 10,1 - 10 (Wit)

Maandag 5 mei

Lezing: Hand. 11,1 - 18
Evangelie: Joh. 10,11 - 18 (Wit)

Dinsdag 6 mei

Lezing: Hand. 11,19 - 26
Evangelie: Joh. 10,22 - 30 (Wit)

Woensdag 7 mei

Lezing: Hand. 12,24 - 13,5
Evangelie: Joh. 12,44 - 50 (Wit)

Donderdag 8 mei

Lezing: Hand. 13,13 - 25
Evangelie: Joh. 13,16 - 20 (Wit)
Bisdom Rotterdam: verjaardag van de wijding van de kathedraal
Bisdom Roermond: HH. Wiro, Plechelmus en Otger

Vrijdag 9 mei

Lezing: Hand. 13,26 - 33
Evangelie: Joh. 14,1 - 6 (Wit)

Qui Roma

Marta Petrosillo

Historische eenvoud

Een sobere plechtigheid. De heiligverklaring van Johannes XXIII en Johannes Paulus II mag dan de geschiedenis in gaan als de eerste Mis ooit die gecelebreerd werd door twee pausen, de plechtigheid van zondag 27 april werd vooral gekenmerkt door zijn grote eenvoud.

De woorden die paus Franciscus uitsprak tijdens de preek verhaalden niet van de heldenmoed van de twee opvolgers van Petrus die de loop van de geschiedenis hebben veranderd, maar 'slechts' van "twee moedige mannen die getuigenis hebben gegeven aan de Kerk en aan de wereld van de goedheid van God en van diens barmhartigheid". Geen verheerlijking van het pontificaat, maar het feest van een eenvoudige, verenigde en collegiale Kerk. En het is ook om die boodschap over te brengen, dat Bergoglio besloot om Johannes XXIII samen met Johannes Paulus II heilig te verklaren. Tegelijkertijd, zonder dat er een wonder op voorspraak van Roncalli was vastgesteld na diens zaligverklaring. Een beslissing die voor verrassing zorgde, en wellicht zelfs voor teleurstelling, bij degenen die een 'Wojtyla-feestje' verwachtten.

De sfeer in Rome deed denken aan die

van het Jubileum van 2000. Lege en stille straten, uitgezonderd het gebied rond het Vaticaan, waar de hele stad naartoe gestroomd lijkt te zijn. Het feest voor de twee heilige pausen begon zaterdagavond met de gebedswake in het historisch centrum. Duizenden pelgrims – uiteindelijk zullen het er meer dan een miljoen worden – bevolken de elf kerken die de hele nacht open zijn, terwijl anderen kamperen rond het Sint-Pietersplein. In tegenstelling tot andere plechtigheden, inclusief die van de zaligverklaring van Johannes Paulus II in 2011, waren er geen kaarten in omloop en was het dus noodzakelijk om heel vroeg te arriveren om de beste plaatsen te veroveren.

Om 04.45 uur zondagochtend stromen de eerste groepen gelovigen het plein op. Een paar uur later worden de lichten van de Collonade van Bernini gedoofd, terwijl de menigte begint te kleuren door spandoeken en banieren. De twee overheersende kleuren zijn duidelijk het rood en het wit van de tientallen zwaaiende vlaggen van de landgenoten van Johannes Paulus II. Terwijl op het plein vijftien-duizend exemplaren worden uitgedeeld van de speciale, voor de heiligverklaring vervaardigde editie van de *Osservatore*

Romano, vallen enkele pelgrims naast de twee gigantische bouwwerken die de televisiestations huisvesten, in slaap, uitgeput door een doorwaakte nacht. Ze worden wakker van het geschreeuw van de menigte, dat iedere keer klinkt als de grote schermen het wandkleed van Wojtyla tonen.

Iets voor tien uur arriveert emeritus-paus Benedictus XVI en neemt plaats tussen de 150 concelebrerende kardinalen. Zijn aanwezigheid was tot het laatste moment onzeker, maar hoe kon hij ontbreken bij de heiligverklaring van zijn vriend en geliefde voorganger? De liefde voor Johannes Paulus II komt duidelijk naar voren in zijn ontroerende begroeting van zuster Tobiana, de Poolse religieuze die voor Wojtyla gezorgd heeft tijdens zijn hele pontificaat. Daarna geeft Ratzinger zijn opvolger een broederlijke omhelzing. Om 10.16 uur spreekt paus Franciscus de canonisatieformule uit. 2259 geaccrediteerde journalisten uit 64 verschillende landen verkondigen aan de wereld dat Johannes XXIII en Johannes Paulus II heiligen zijn. Terwijl heel Rome zich in het Vaticaan bevindt om een dag te beleven die de geschiedenisboeken in zal gaan. +

'Homohuwelijk ontkent belang van de biologische band'

In een brief aan het Noord-Ierse parlement hebben de bisschoppen van de Britse provincie fundamentele kritiek geuit op de voorgenomen invoering van het 'homohuwelijk'. Afgelopen dinsdag debatteerde het parlement over de motie over 'huwelijksgelijkheid'. Bij het ter perse gaan van deze krant was de uitkomst van dat debat nog niet bekend.

De motie stelt dat "alle paren, ongeacht geslacht of seksuele oriëntatie, dezelfde wettelijke aanspraak zouden moeten hebben op het huwelijk en op de bescherming, rechten, verplichtingen en voordelen" waarin dat voorziet.

"Als Kerk", schrijven de Noord-Ierse bisschoppen, "geloven wij dat iedere persoon voor God gelijk is en altijd met waardigheid en respect bejegend dient te worden. Wij zijn tegen iedere onrechtvaardige discriminatie, kwelling en geweld en zijn wij ertoe verplicht ons in te zetten voor het algemeen goed, waarin de behoeften van de kwetsbaren van fundamenteel belang zijn."

Het wetsvoorstel "ondermijnt" volgens hen een fundamentele zuil onder het algemeen goed. "Zowel gelovigen als niet-gelovigen weten uit ervaring dat het gezin, gebaseerd op het huwelijk van een vrouw en een man, de beste en ideale plaats is voor kinderen."

Het wetsvoorstel "zegt in feite tegen ouders, kinderen en de samenleving dat de staat geen enkele normatieve of ideale gezinsomgeving voor het opvoeden van kinderen mag en wil bevorderen". Dat betekent "dat de biologische band en de natuurlijke verbindingen tussen een kind en zijn moeder en vader geen intrinsieke waarde heeft voor het kind of voor de samenleving".

Er zullen altijd situaties zijn waarin de belangen van een bepaald kind het beste gediend zijn in een andere vorm, erkennen de bisschoppen. "Maar dat is iets anders dan stellen dat de opvoeding van kinderen door hun biologische ouders in een levenslange verbintenis niet langer essentieel is voor het algemeen goed en geen speciale erkenning door de staat verdient." Zelfs wanneer een echtpaar geen kinderen kan krijgen, biedt de aard van het huwelijk een kind door adoptie of pleegouderschap een moeder en een vader, voegen ze toe.

De bisschoppen roepen de staat "dringend" op tot meer en betere ondersteuning van het huwelijk waarin "moeders en vaders kinderen optimaal liefde en stabiliteit kunnen bieden om op te groeien en te gedijen".

Het wetsvoorstel misbruikt het principe van gelijkheid. "Het is een natuurlijk feit dat relaties van hetzelfde geslacht funda-

Foto: AP

menteel en objectief verschillen van de complementaire seksuele vereniging van een vrouw en een man die van nature open staat voor leven. Het is geen discriminatie om verschillende relatievormen verschillend te behandelen." Verwijzend naar het Europees Mensenrechten Verdrag (ECHR) is er volgens de bisschoppen geen sprake van 'rechten' of 'gelijkheid', maar van erkenning van het objectieve verschil tussen twee relatievormen. Volgens hen is er voor homoparen voldoende wettelijk kader geregeld via het geregistreerd partnerschap.

Zij vragen het parlement de "unieke waarde" voor "kinderen en voor de samenleving" te bevestigen "van de weder-

zijdse en complementaire rol van een moeder en een vader die zichzelf wederzijds verplicht hebben tot een liefdevolle en levenslange huwelijksverbintenis". Ook vragen zij het parlement het bijzondere belang voor kinderen te bevorderen om waar mogelijk door hun biologische ouders te worden opgevoed. "Wij vragen u het principe van gelijkheid niet te ondermijnen door het onjuist toe te passen op twee fundamenteel verschillende relatievormen. Wij vragen u het huwelijk tussen een vrouw en een man te versterken en te steunen als een unieke en hooggewaardeerde institutie die van vitaal belang is voor de samenleving." De bisschoppen vragen daarom de motie te verwerpen. (KN)

knabonnement

Ja, ik wil een abonnement op Katholiek Nieuwsblad en betaal voor het **eerste jaar:** (A.u.b. aankruisen wat van toepassing is)

- ☐ de actieprij van € 91,- en krijg € 29,95 korting
- ☐ de actieprij van € 101,- , en ontvang € 19,95 korting en het boek **Over hemel en aarde** van Jorge Bergoglio (Paus Franciscus) en Abraham Skorka

(Nederland en België normaal € 120,95 per jaar, overig op aanvraag).

Speciale actie: Ja, ik wil een **30 weken** - abonnement op Katholiek Nieuwsblad voor maar € 45,- (slechts € 1,50 per week!)

Ja, ik wil vrijblijvend kennismaken en ontvang graag een proef abonnement van **acht weken** op Katholiek Nieuwsblad voor maar € 15,-.

Naam

m/v

Adres

Postcode/plaats

Telefoon

Mail

Geboortedatum

Stuur de bon op naar:
Katholiek Nieuwsblad
Postbus 1270,
5200 BH 's-Hertogenbosch

Horizontaal

Horizontaal 2 zonder gebit, 10 geniepig, **12 Onechte kunst hoort bij kinderen**, 14 metselspecie, 15 afscheiding, 17 meisjesnaam, 18 lastdier, 19 Arabisch vrouwenverblijf, 21 greppel, 23 Nederlandse norm, 24 met onbekende bestemming (afk.), 25 spinnenwebdraden, 27 Chinese deegwaar, 28 informatietechnologie (afk.), 29 geloofsverklaring, 32 thans, 33 wedstrijdonderdeel, 34 oplosmiddel, 35 redactie (afk.), 37 kleine zeis, 38 afgemeten hoeveelheid, 39 Internationale Arbeidsorganisatie (afk.), **40 Nog zwaarder en het wordt een schip**, 42 halfvloeibaar voedsel, 43 inkomstenbelasting (afk.), 45 beroep, 48 onder andere (afk.), 49 heel kort geleden, 51 volgreoid, 52 deel van een auto, 53 klein chemisch afval (afk.), 54 niet sterk, 56 ligbank, 58 kaartfiguur, 59 deftig, groot feest, 61 snibbig meisje, 62 parachutist, **63 Keizerlijk spel**, 65 waaghals, 66 akeligheid.

Verticaal

1 van streek, 2 leervak op school, 3 zware bijl, 4 New York (afk.), 5 tafelgast, 6 akkoord (afk.), 7 nakomeling, 8 stijf, 9 hellend, 11 achten, 13 spraakvermogen, 15 priestergewaad, **16 Dit tuig lijkt voortdurend op de weg te zijn**, 18 enigermate, 19 leeg, 20 gemaal, 22 jokkebrok, 24 vallende ster, 26 betaalmiddel, **29 Snauw van vermoedheid**, 30 niet nat, 31 hoofden-gel, 33 sportartikel, 36 desktoppublishing (afk.), 40 plaats in Utrecht, 41 visgeraamte, 44 lidstaat van de Europese Unie, 46 periode, 47 Algemeen Beschaafd Nederlands (afk.), 48 grote wereldzee, 50 plicht, **53 Ik krijg iets van dat merkteken**, 55 voorstel, 57 on-scherp, 58 luid, 60 Bijbelse figuur, 62 gevel, 64 onder-nemingsraad, 65 Duitsland.

PUZZEL > Deze puzzel is een combinatie van kruiswoordraadsel en cryptogram. Cryptische zinnen zijn **vet** gedrukt

©Katholiek Nieuwsblad, 2014
Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave van *Katholiek Nieuwsblad* worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Stichting Katholiek Nieuwsblad c.q. de betreffende auteur. Zie voor het volledige auteursrecht-tenvoorbehoud onze website www.katholiekniewsblad.nl, onder het kopje auteursrecht. Op ingezonden bijdragen zijn onze algemene publicatievoorwaarden van toepassing, welke eveneens op voornoemde pagina staan.

knblikvangers

Mensen

De zusters verzorgen op voorbeeldige wijze de **95 gehandicapte** kinderen in de Poolse kloosters te Sieradz en Gniezno . Wilt u ook helpen? Gaarne uw gift overmaken op:Bank nr. **NL50 RABO 0306 5033 44** of op giro: **NL67 INGB 0006 5604 76** t.n.v. Stichting Pools kindertehuis Lagow-Lubuski te Assen. **ANBI**

+++

“BOSNIE: **helpt u a.u.b.** de Caritas van mgr. Komarica bij zijn medische zorg, voedsel, brandstof etc. voor de vele noodlijdende zieken en bejaarden. **Elke gift is zeer welkom** op NL49 INGB 0005 9595 94 **Stg. Noodhulp Banja Luka, Hilversum**. Tel 035-6217751

+++

DATINGSITE VOOR HET HUWELIJK
Uniek! Exclusief voor katholieken.
www.katholiekmatchmaker.nl

+++

Activiteiten

Dag voor alleengaanden: 24 mei 10u in Prov. Vormingsctr, Smekenstr. 61, 2390 Oostmalle (B). Thema ‘Alles uit het leven halen als discipel ’. Spreker A. D’Arpino. Boekentafel + praiseeavond. Prijs: € 40; zonder maaltijden: € 15. Inlicht./opgave: L. Moortgat tel. 015/411468 **lieve.moortgat@telenet.be**

+++

Kerk en Geloof

In het diocesaan missionair grootseminarie Redemptoris Mater in Nieuwe Niedorp wonen circa 20 buitenlandse priester-studenten. De kosten van deze religieuze leefgemeenschap moeten goeddeels worden betaald uit giften. **Help onze toekomstige priesters** door uw gebed en financiële steun. Stg. DE WEG, Noord 68, 1741 BE Schagen. Tel. 0224-212778. Rek.nr. IBAN NL62 RABO 0146126335. **www.rkgoededoelen.nl**

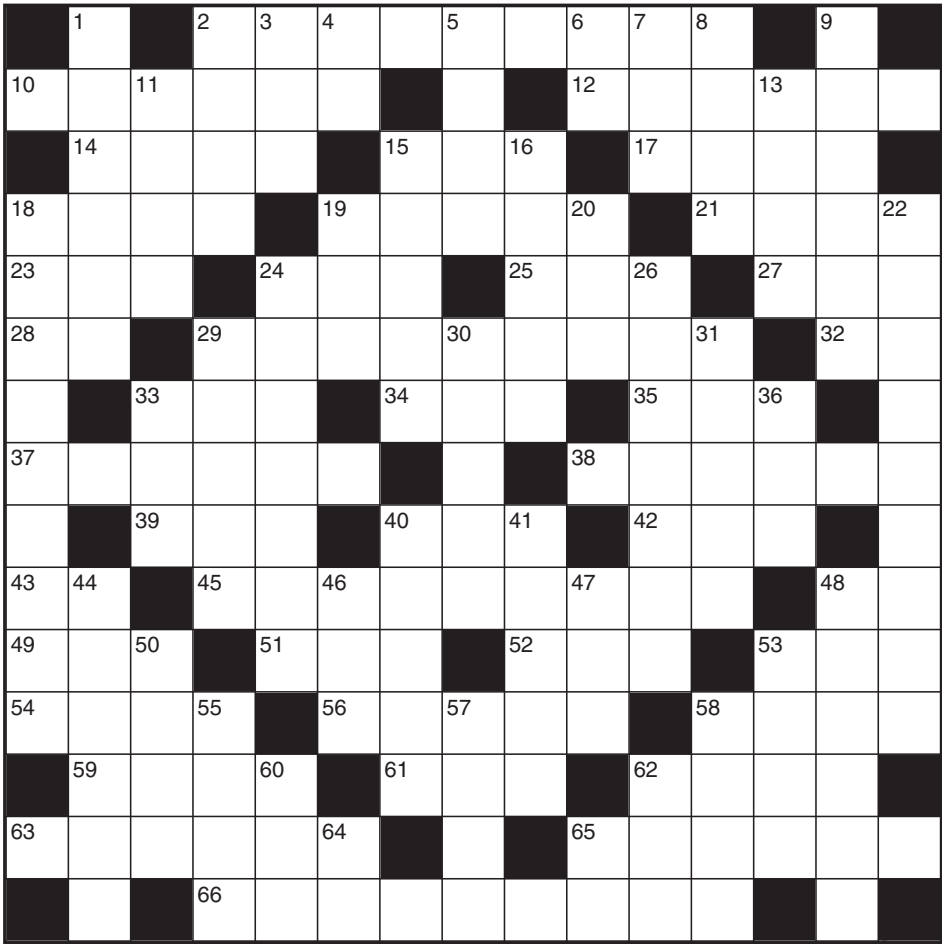
+++

24 mei 10u Regiodag Biddende Moeders
Parochiekerk H. Antonius van Padua, Lieshoutseweg 9A Nijnsel (St. Oedenrode) Info: 040-2425738 Mothersprayers_nl@hotmail.com **www.mothersprayers.org**

+++

Diversen

MISSIEWERK VOOR DE ARMEN EN ARME KINDEREN.
Bank.nr. NL78 INGB 0005 7338 38
t.n.v. Stg. Missiewerk MAW, Postbus 1180, 9701 BD Groningen

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 2 kettingkast; 12 emotie; 13 asbest; 14 curacao; 17 amor; 20 gesar; 21 thee; 23 david; 25 ets; 26 gunst; 27 erosie; 29 pilote; 30 kano; 32 rare; 33 aha; 34 meccano; 35 afk; 36 pact; 37 sept; 39 casino; 42 laagtij; 45 onnet; 46 loo; 48 spits; 49 waar; 50 gemet; 52 stek; 53 hefbrug; 55 oneven; 57 bypass; 59 logeerkamer.

Verticaal: 1 genade; 2 kosovo; 3 et; 4 tic; 5 teug; 6 naaste; 7 kaar; 8 aso; 9 sb; 10 tech-no; 11 atlete; 15 ree; 16 cas; 18 marihuana; 19 risk; 21 tule; 22 estafette; 24 diamant; 26 giropas; 28 eneco; 29 panel; 31 oct; 32 ras; 36 pier; 38 taps; 39 cowboy; 40 sna-vel; 41 somber; 43 gitaar; 44 ijskast; 46 lef; 47 oer; 50 gene; 51 tuba; 53 heg; 54 gym; 56 vo; 58 pe.

Colofon

Katholiek Nieuwsblad is een uitgave van de Stichting Katholiek Nieuwsblad te 's-Hertogenbosch onder het motto 'Aperite portas Redemptori' - 'Open de deuren voor de Verlosser'. KN verschijnt 1 x per week.

Contact

Postbus 1270
5200 BH 's-Hertogenbosch
Telefoon 073-6123480
Fax 073-6890065

Abonnementen

Telefoon 073-7502315 (08.30-12.00 uur). abonnementen@katholiekniewsblad.nl
Abonnementen dienen uiterlijk een maand voor het verstrijken van de huidige abonnementsperiode te worden opgezegd. Normaal jaarabonnement 2014 120,95 euro. Overige (buitenlandse) tarieven op aanvraag. Alle tarieven bij vooruitbetaling.

Directie

François Vluggen

Hoofdreductie

Henk Rijkers

Redactie

Pascal Beukers, Peter Door-akkers, Mariska Orbán - de Haas, Jan Peeters, Ben van de Venn en Susanne van den Berk
Telefoon 073-6136425
Fax 073-6126614
e-mail: redactie@katholiekniewsblad.nl
www.katholiekniewsblad.nl

Advertenties

Katholiek Nieuwsblad
Postbus 1270
5200 BH 's-Hertogenbosch
Tel. (073) 612 85 30
Fax (073) 689 00 65
advertenties@katholiekniewsblad.nl
Betaling advertenties, blikvangers en banners aan rekeningnummer: IBAN NL25 INGB 0005 3499 93; BIC INGBNL2A t.n.v. Stg. Katholiek Nieuwsblad 's-Hertogenbosch. De uitgever wijst elke aansprakelijkheid af voor de inhoud van de advertenties.

Grafische vormgeving

Verheul Media Supporters BV,
www.vrhl.nl

Drukwerk

Nieuwsdruk Nederland

KN België

Verantwoordelijke uitgever: Maison de L'Europe S.A., Rue de L'Esplanade 51, 4141 Sprimont-Banneux N.D. Telefoon 02/270.80.72

Bank KN

ING-bank 's-Hertogenbosch
IBAN: NL67 INGB 0652 8275 35 of NL25 INGB 0005 3499 93

BIC: INGBNL2A

KvK

16058386 ISS: 0168 - 244X

Arnulfus Abonnementen Fonds en giften bank

Arnulfus Stichting
p/a Postbus 1270
5200 BH 's-Hertogenbosch
www.arnulfus.nl
IBAN: NL09 INGB 0652 7700 88 of NL18 INGB 0005 5863 14

BIC: INGBNL2A

Met KN en VNB naar West-Turkije

Turkije, een land met een rijk christelijk verleden. Zowel Paulus als Johannes stichtten in Turkije de eerste christelijke gemeenten en ook de eerste concilies vonden in Turkije plaats. Paulus richtte veel van zijn brieven aan de Christenen in Anatolië. Na een bezoek in Istanbul bezoekt u onder andere Iznik, waar het eerste Oecumenische Concilie werd gehouden, bezoekt u verschillende plaatsen die in de Apocalyps door Johannes werden aangeschreven zoals Thyatira, Sardes en Filadelfia. Uiteraard mogen Efese en het huisje van Maria ook niet ontbreken. Er is nagenoeg dagelijks een Nederlandse Eucharistieviering op bijzondere locaties. Ga mee op deze rondreis in de voetsporen van Paulus en Johannes en ontdek de wortels van het geloof!

Reisprogramma 11-daagse bedevaart van 17 t/m 27 oktober 2014 (reisnummer WT1402)

Dag 1, vrijdag 17 oktober

Vlucht Amsterdam – Istanbul, vertrek 11:25 uur. Transfer naar accommodatie. Diner en overnachting in hotel Istanbul.

Dag 2, zaterdag 18 oktober

Eucharistieviering in de St. Antonius van Padua kerk. Bezoek aan Istanbul met o.a. het Hippodroom, Hagia Sofia en het Topkapipaleis. Lunch in een van de gezellige restaurants van Istanbul. Diner en overnachting in hotel in Istanbul.

Dag 3, zondag 19 oktober

Eucharistieviering in de St. Antonius van Padua kerk. Aansluitend transfer naar Iznik waar het eerste Oecumenische Concilie werd gehouden met een stadswandeling. Lunch in Nicea of Bursa. In de middag bezoek aan Bursa met o.a. de Groene Moskee en het Groene Mausoleum. Diner en overnachting in Bursa.

Dag 4, maandag 20 oktober

In de ochtend eucharistieviering. Transfer Pamukale via Thyatira en Sardes. Lunch in Sardes of omgeving. In de middag bezoek aan Fildadelfia (Alasehir), Hierapolis en de kalkterrassen in Pamukale. Diner en overnachting in Pamukale.

Dag 5, dinsdag 21 oktober

Bezoek opgravingen van Laodicea, aansluitend lunch in Selcuk. In de middag bezoek aan Efese en het huisje van Maria. Eucharistieviering bij het huisje van Maria. Diner en overnachting in Selcuk of Kusadasi.

Dag 6, woensdag 22 oktober

In de ochtend eucharistieviering bij het huisje van Maria. Optionele dagexcursie naar Priene, Milete en Didyma. Lunch in het hotel of tijdens de excursie. Diner en overnachting in Selcuk of Kusadasi.

Dag 7, donderdag 23 oktober

Bezoek aan het graf van Johannes in Selcuk. Aansluitend transfer naar Izmir, bezichtigen stad en eucharistieviering

in de kathedrale kerk St. Polycarpus. Lunch in Izmir of onderweg naar Bergama. In de middag stadswandeling Bergama met de Acropolis. Diner en overnachting in Bergama.

Dag 8, vrijdag 24 oktober

In de ochtend eucharistieviering, aansluitend transfer naar Assos langs de golf van Edrimet. Onderweg lunchen. In de middag bezoek aan Assos, een van de plaatsen die Paulus bezocht tijdens zijn tweede zendingsreis. Diner en overnachting in Assos.

Dag 9, zaterdag 25 oktober

Eucharistieviering, aansluitend transfer en bezoek aan Troje. Lunch in Troje of Geliboli. In de middag transfer en ferry naar Istanbul. Diner en overnachting in Istanbul.

Dag 10, zondag 26 oktober

Eucharistieviering in de St. Antonius van Padua kerk. Aansluitend bezoek aan het Kariye-museum. Lunch in Istanbul. Vrije middag of bezoek aan de Grote bazaar, de Blauwe Moskee, het Archeologisch Museum, de Suleimanye Moskee, of de Europese wijk. Diner en overnachting in Istanbul.

Dag 11, maandag 27 oktober

Eucharistieviering in de St. Antonius van Padua kerk. Aansluitend boottocht over de Bosporus. Lunch in Istanbul. In de middag transfer en terugvlucht Istanbul – Amsterdam. Aansluitend op eigen gelegenheid naar huis.

Deelnemers

KN en VNB attenderen u erop dat een bezoek aan West-Turkije vermoeiend en intensief is. Het is noodzakelijk dat u goed ter been bent, want er wordt per dag relatief veel gelopen. Ook zal u regelmatig op een onregelmatig wegdek lopen. Deze reis gaat alleen door bij voldoende belangstelling van minimaal 25 personen.

Aanmelden

Deelnemers kunnen zich tot uiterlijk 1 augustus aanmelden via www.vnbreizen.nl.

U zoekt vervolgens op land of op het reisnummer WT1402 en klikt op 'meer info'. Bovenin staat een but-

ton met 'boek nu' waarna u u kunt aanmelden. Let op: het formulier moet per persoon worden ingevuld. U kunt zich ook aanmelden via een inschrijfformulier. Deze is aan te vragen bij VNB via telefoonnummer (073) 681 81 11 of via info@vnbpelgrimsreizen.nl. Deze contactgegevens kunt u ook gebruiken voor meer informatie over deze reis.

Prijs:

€ 1249,00

Eenpersoonkamertoeslag: € 253,00

Bij de prijs is inbegrepen:

- + Retourvlucht Amsterdam-Istanbul met KLM
- + Luchthavenbelastingen, brandstoftoeslag en bagage
- + 10 overnachtingen in 3-of 4-sterrenaccommodaties op basis van een tweepersoonkamer
- + Alle maaltijden (ontbijt, lunch, diner) met uitzondering van de lunch op dag 1
- + Alle vervoer ter plaatse per luxe touringcar
- + Nederlandstalige pastorale begeleiding gedurende de gehele reis, met ondersteuning van cultuurhistorische begeleiding.
- + Alle excursies zoals vermeld in het programma, inclusief entreegelden
- + Alle fooien
- + Reisinformatieboekje

Niet bij de prijs inbegrepen:

- + Visum bij aankomst in Turkije
- + Een reis- en annuleringsverzekering. Indien gewenst kunt u dit bij VNB afsluiten in samenwerking met Allianz Global Assistance. Wij raden u ten zeerste aan een reis- en annuleringsverzekering af te sluiten.

De prijs is gebaseerd op de huidige tax- en toeslagtarieven van de desbetreffende luchthavens en KLM. Mochten deze onverhoopt sterk stijgen, is VNB genoodzaakt deze in de te betalen reissom door te berekenen.

KatholiekNieuwsblad

